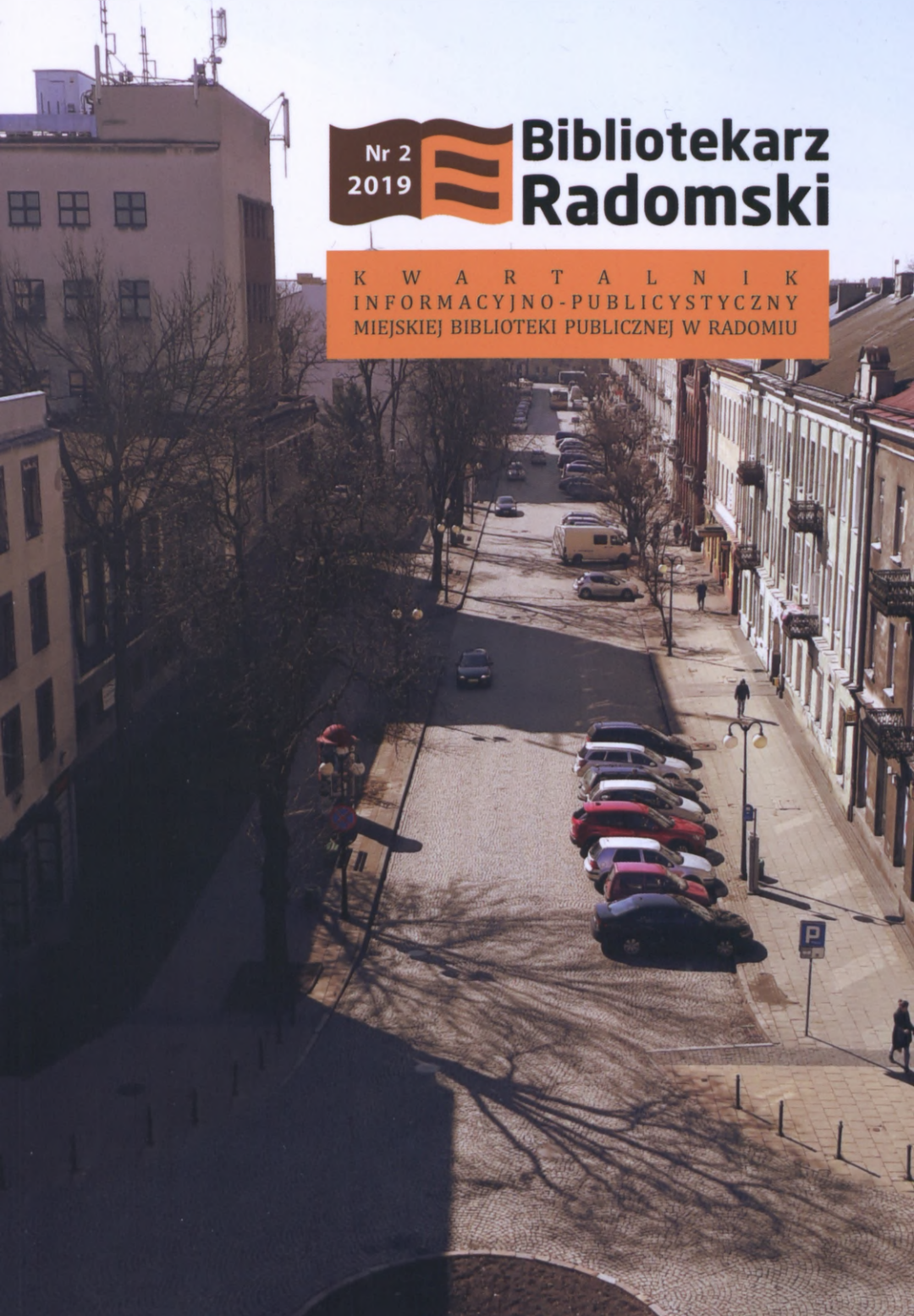

Nr 2
2019

Bibliotekarz Radomski

K W A R T A L N I K
INFORMACYJNO-PUBLICYSTYCZNY
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W RADOMIU

Drugi kwartał roku zwykle obfituje w różnorodne działania, spotkania, konferencje poświęcone książce i czytelnictwu, głównie spod znaku obchodów Dnia Bibliotekarza i Bibliotek oraz Tygodnia Bibliotek. Bibliotekarze z regionu radomskiego oczywiście włączyli się w te ogólnokrajowe uroczystości, aby zaakcentować swoją aktywną obecność w lokalnym środowisku. Dajemy też temu wyraz w bieżącym numerze naszego czasopisma. Zachęcam czytelników do zapoznania się z artykułami na ten temat.

Serdecznie polecam też teksty o sukcesach i wyróżnieniach za promowanie czytelnictwa i kultury w powiecie radomskim oraz w Iłży, artykuł Małgorzaty Supryk „e-czytelnictwo w bibliotekach powiatu radomskiego” i Teresy Niewczas „Nagrody im. Oskara Kolberga rozdane”.

Docenienie bibliotekarzy i władz samorządowych podczas ogólnopolskich i ponadregionalnych akcji zawsze jest miłe. Potwierdza dobrą współpracę pomiędzy tymi środowiskami, owocującą rozwojem czytelnictwa i działalności na rzecz kultury. Daje też impuls do zacieśniania tej współpracy podczas kolejnych przedsięwzięć, co skutkuje rozwojem instytucji kultury oraz poszerzaniem i urozmaicaniem oferty kierowanej do odbiorców.

I tego z okazji majowych świąt bibliotekarskich Państwu i sobie życzę.

Anna Skubisz-Szymanowska

Redaguje zespół w składzie:

Anna Skubisz-Szymanowska – redaktor naczelna,
Alicja Bożena Śliwa – sekretarz redakcji,
Dorota Prawda, Ilona Michalska-Masiarz,
Ewa Ukleja, Marta Trojanowska

Wydawca:

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich w Radomiu,
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Radomiu

Adres redakcji:

ul. Piłsudskiego 12
26-600 Radom
tel.: (048) 36 267 35
fax: (048) 36 338 18
e-mail: biblioteka@mbpradom.pl
www.mbpradom.pl

Zdjęcie na okładce: Zofia Salamaga „Z lotu ptaka”. Fotografia z konkursu fotograficznego „Radomskie Zaufki Książki. Edycja II. Ulica Piłsudskiego”.
Skład i przygotowanie do druku: Mariusz A. Dański

Druk:

Instytut Technologii Eksploatacji. Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kazimierza Pułaskiego 6/10, Radom

ISSN 1230-869X

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca
i zastrzega sobie prawo ich skracania i redagowania.
Wydawca jest wyłącznym dystrybutorem kwartalnika
„Bibliotekarz Radomski”.

Biblioteka jest instytucją finansowaną przez Gminę Miasta Radomia

Minął rok

Uroczystości Dnia Bibliotekarza i Bibliotek

Mariola Turek

Tradycyjnie każdego roku w okolicach 8 maja w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu obchodzony jest Dzień Bibliotekarza i Bibliotek. W tym roku był to dzień 9 maja. Organizatorzy uroczystości to Dyrekcja Miejskiej Biblioteki Publicznej i Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Radomiu.

Spośród zaproszonych gości na obchody przybyli: Katarzyna Kalinowska – Wiceprezydent Radomia, Mirosława Bernat i Urszula Stanik z Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego w Radomiu, Waldemar Trelka – starosta powiatu radomskiego, Marcin Genca – naczelnik Wydziału Promocji i Roz-

woju Powiatu, Włodzimierz Bojarski – zastępca naczelnika Wydziału Promocji i Rozwoju Powiatu, Anna Karczewska – kierownik Działu Wojewódzkiej Sieci Bibliotek Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy oraz jego pracownicy: Beata Golałowska i Marcin Leszczyński, Czesław Kruk – sponsor biblioteki, pomysłodawca tytułu Bibliotekarz Roku od lat mieszkający w Edynburgu, Jerzy Sekulski – były zastępca dyrektora MBP w Radomiu, przyjaciele biblioteki, bibliotekarze z bibliotek miejskich, miejsko-gminnych i gminnych powiatu radomskiego oraz koleżanki i koledzy z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu.

Od lewej Kinga Olbromska-Miłosz, Czesław Kruk – sponsor nagrody oraz Wiceprezydent Radomia Anna Kalinowska

Do radomskich bibliotekarzy przemawia dr Anna Karczewska

Uroczystość otworzyła i gości powitała dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu Anna Skubisz-Szymanowska. Podsumowała miniony rok oraz powiedziała o planach na rok bieżący. Otóż jeżeli chodzi o działalność merytoryczną to mamy powody do zadowolenia. W roku 2019 odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych czytelników o ponad 400 osób, a w pracy bibliotekarza najważniejsi są czytelnicy. Bibliotekarze są przecież dla czytelników i im służą. Jeżeli mamy zadowolonych czytelników to dla nas jest to największa zawodowa satysfakcja.

Dobre wiadomości, jakie przekazała dyrektor MBP, to rozpoczęty remont budynku Biblioteki Głównej. Został wymieniony fragment dachu, który

przeciekał i zalewał bibliotekę. Remont ma być kontynuowany w tym roku. Będzie polegał na osuszeniu i wzmocnieniu fundamentów, a także wyremontowaniu balkonu znajdującego się nad wejściem do biblioteki.

Po powitaniu i krótkiej ocenie działalności dyrektor oddała głos zaproszonym gościom. Wiceprezydent Katarzyna Kalinowska skierowała do bibliotekarzy wyrazy uznania i szacunku za ich pracę. Pracę, która nie jest i nie powinna być zwykłym etatem, a pasją i misją. Bo bibliotekarz to świetny fachowiec, to człowiek o rozległych kompetencjach społecznych i interpersonalnych. Dzisiejszy bibliotekarz to kulturotwórczy broker myśli naukowej.

Starosta Waldemar Trelka również złożył podziękowania i słowa uznania

Występ Dariusza Jakubowskiego i Katarzyny Thomas

dla bibliotekarzy. Wyrazem tego były kwiaty i upominki, które otrzymały: Anna Skubisz-Szymanowska, dyrektor MBP w Radomiu, Teresa Niewczas, dyrektor MGBP w Iłży i Beata Chmielewska, pracownik MBP w Pionkach.

Ważny punkt programu, na który czekali wszyscy bibliotekarze, to ogłoszenie nazwiska „Bibliotekarza Roku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu 2019”. W tym roku została nim Kinga Olbromska-Miłośz, kierowniczka filii bibliotecznej nr 16. Statuetkę i nagrodę wręczyli oraz gratulacje złożyli wiceprezydent miasta Katarzyna Kalinowska i pomysłodawca, a zarazem fundator nagrody Czesław Kruk.

Kontynuacją miłych chwil i bardzo dużą niespodzianką dla zebranych był koncert zatytułowany „Kobieta i męż-

czynna, czyli powiedz mi, jak mnie kochasz” w wykonaniu Dariusza Jakubowskiego – recytacja, Katarzyny Thomas – śpiew i Piotra Szafrąncza – pianino.

Kiedy ucichła muzyka i śpiew, głos zabrała ponownie dyrektor MBP w Radomiu. Wręczyła wyróżnienia i listy gratulacyjne dla dyrektorów bibliotek gminnych oraz kierowników i pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu.

Wyróżnienia i nagrody książkowe otrzymały: Barbara Arak – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jedlni Letnisko, Aneta Podkowa – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Wierzbicy i Zofia Maj – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzewie.

Spośród załogi Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu listy gratulacyjne

Kinga Olbromska-Miłosz dziękuje za wyróżnienie

otrzymali kierownicy i pracownicy następujących agend i filii: Wypożyczalni Główniej i Wypożyczalni Dziecięcej w składzie: Alicja Śliwa – kierownik, Bogumiła Grabowska, Joanna Sowa, Anna Majewska, Elena Łozińska i Magdalena Kielbasa – pracownicy; Radomskiej Biblioteki Cyfrowej w składzie Michał Iwańczyk – kierownik, Joanna Ukleja, Marcin Katus – pracownicy oraz pracownicy filii nr 16 – Dorota Kowalik-Nienartowicz i Ewa Boruch.

Podziękowania trafiły również do przyjaciół biblioteki. Były to osoby współpracujące głównie z filiami numer 1 oraz numer 16. Przyjaciele filii nr 1 to: Waldemar Skowronek – od lat zasiła księgozbiór w nowości wydawnicze, Izabella Mosańska – prowadziła warsztaty literacko-artystyczne w okresie wakacji, Dorota Lewandowska – aktorka Teatru Resursa prowadziła warsztaty

teatralne dla dzieci. Z filią nr 16 współpracowali: Lidia Krzyżyk-Chrząstek – trenerka edukacji finansowej i Konrad Skorża – instruktor gier planszowych.

Na zakończenie części oficjalnej wystąpiła Anna Karczewska – kierownik Działu Wojewódzkiej Sieci Bibliotek Biblioteki Publicznej m. st. W-wy. Była to jej pierwsza wizyta w naszej bibliotece. Z jej ust popłynęły miłe słowa pod adresem biblioteki i bibliotekarzy.

Świętowaliśmy Dzień Bibliotekarza i Bibliotek, współorganizatorem uroczystości było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Były też życzenia, które złożyła koleżankom i kolegom Przewodnicząca Zarządu Okręgu.

Następne świętowanie za rok.

Mariola Turek
Przewodnicząca
Zarządu Oddziału SBP w Radomiu

Szczęśliwa trzynastka – rozmowa z Kingą Olbromską-Miłosz laureatką tytułu Bibliotekarz Roku 2019

Alicja Bożena Śliwa

A.B.Ś.: W tym roku mija 13 lat Twojej pracy w naszej bibliotece. Jak trafiłaś do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu? Czy Mama bibliotekarka miała wpływ na Twój wybór?

K.O-M.: Jak zwykle w życiu, tak i w moim przypadku, w dużej mierze o wszystkim zadecydował los lub jak kto woli przeznaczenie. Z wykształcenia jestem ekonomistą, a moja specjalność to księgowość. Po studiach przez 4 lata pracowałam jako likwidator szkód dla pewnego zakładu ubezpieczeń. Był to czas wielu bardzo ciekawych doświadczeń. Jednak moje miejsce pracy zostało zamknięte, a ja zostałam bez pracy. Będąc jeszcze na urlopie wychowawczym rozpoczęłam studia podyplomowe na kierunku bibliotekoznawstwo. W bibliotece potrzebny był pracownik i tak od 2006 roku pracuję w Filii nr 16 MBP w Radomiu. Początkowo poznawałam praktyczną stronę tego zawodu. Potem, z każdym rokiem coraz bardziej angażowałam się w tę pracę. Zależało mi, żeby dzieci, z którymi pracowałam, wychodziły z biblioteki zadowolone i aby do niej z chęcią wracały. Czy moja mama miała wpływ na mój wybór? Myślę, że w pewnym sensie

tak. Jednak nie działa się to w sposób zaplanowany. Mama, widząc trudy tego zawodu oraz wysokość zarobków bibliotekarza, nie nakłaniała mnie do podjęcia tej pracy. Ale to właśnie dzięki mamie od najmłodszych lat miałam styczność z biblioteką i z książką. Do dziś pamiętam spotkanie autorskie z „Papciem Chmielem”, czyli Henrykiem Jerzym Chmielewskim, autorem serii komiksowej „Tytus, Romek i A'Tomek”, na które zabrała mnie mama. Odbłyło się ono w filii nr 6, w której wówczas pracowała. Pan Henryk przyjechał na to spotkanie z kukielką Tytusa. Ponieważ Tytus miał na sobie swoją słynną czerwoną bluzkę z imieniem, a ja ubrana byłam w czerwoną sukienkę, zostałam wybrana spośród uczestników spotkania, aby ją trzymać podczas tego spotkania. Zrobiło to wówczas na mnie duże wrażenie. Miałam wtedy może 8 lat.

A.B.Ś.: Uzupełniłaś swoje wykształcenia o kierunek bibliotekarski. Uczestniczyłaś w wielu kursach, warsztatach i szkoleniach dotyczących pracy z młodym czytelnikiem. Czy praca z czytelnikiem dziecięcym była Twoim wyborem i czy jest trudna?

K.O-M.: Będąc małą dziewczynką miałam wiele pomysłów na siebie. Wśród zawodów, jakie chciałam wykonywać, były m.in. bibliotekarka i nauczycielka. Tak więc choć moja praca z dziećmi nie była zaplanowana, to jednak w pewnym sensie była spełnieniem dziecięcych planów. Praca w bibliotece to niejako „dwa w jednym”. Czy praca z dziećmi jest trudna? Tak. Praca z dziećmi jest bardzo trudna, ale daje też bardzo dużo satysfakcji. Aby dobrze ją wykonywać, trzeba stale się szkolić, poszukiwać nowych

pomysłów, żeby zainteresować dzieci i młodzież książkami, żeby wszczepić im miłość do książek i zachęcić do uczestniczenia w zajęciach. Często należy odgadnąć, co jest powodem ich zachowania oraz dlaczego dokonali takiego, a nie innego wyboru, co będzie odpowiedzią na ich potrzeby i czego poszukują. Nie ukrywam, że dużym bodźcem do tych poszukiwań były moje własne dzieci. Rodzice nauczyli mnie ciężkiej pracy i szacunku do drugiego człowieka. Pokazali, że jeśli coś robimy, to róbmy to jak

najlepiej, jakbyśmy robili to dla siebie, z największą starannością. I tak właśnie staram się pracować.

A.B.Ś.: Dość długo pracowałaś pod kierunkiem laureatki Bibliotekarza Roku 2012 Doroty Prawdy. Czy ta nagroda to efekt doświadczenia i współpracy z Dorotą?

K.O-M.: Z Dorotą pracowałam przez 10 lat. Była pierwszą osobą, z którą już jako pracownik zetknęłam się w bibliotece. Czy miała jakiś wpływ na mnie? Oczywiście, że tak. To od niej nauczyłam się wielu rzeczy. Nauczyłam się otwartości na nowe pomysły. Pokazała mi, jak inaczej można pracować. Jak bardzo odbiegają stereotypy na temat zawodu bibliotekarza od rzeczywistości. To był okres bardzo bogaty w różne doświadczenia.

A.B.Ś.: Obejmowałaś kierownictwo biblioteki z własną wizją działania, czy korzystałaś ze sprawdzonych wzorców?

K.O-M.: Kierownictwo w filii nr 16 było dla mnie zaskoczeniem i ogromnym wyzwaniem. Filia nr 16 już wtedy była „rozpędzoną lokomotywą” i ważne było, aby jej nie wykołeić. Stało przede mną trudne zadanie utrzymania wysokiego poziomu, a nawet podniesienie poprzeczki. Czy mi się to udało? Oceńcie sami. Kierując się przekonaniem, że jeśli dzieci mają czytać, to muszą zetknąć się z książką już od najmłodszych lat, próbujemy wraz z koleżankami z filii organizować

jak najwięcej spotkań właśnie z myślą o nich. Staramy się, aby dzieci poczuły się w bibliotece jak w drugim domu. By przychodziły do nas bez strachu. Wiele podjętych wcześniej działań kontynuujemy. Jest to dla mnie o tyle prostsze, że od początku uczestniczyłam w ich wdrażaniu. Jeśli coś jest dobre, to dla czego z tego rezygnować?

A.B.Ś.: Kierujesz filią biblioteczną, organizujesz imprezy czytelnicze i różnego rodzaju warsztaty, współpracujesz ze środowiskiem lokalnym, działasz społecznie, piszesz artykuły do „Bibliotekarza Radomskiego”. Jak znajdujesz na to czas?

K.O-M.: Sama się dziwię, że aż tyle się tego nabierało. Czasem wracam do domu i padam ze zmęczenia. Żałuję, że doba ma tylko 24 godziny. Czasem trzeba poświęcić noc. Jedno jest pewne, praca bibliotekarza nie jest nudna – ma swoją cenę. Ważni są również ludzie, którzy mnie otaczają. Spotykam się z bardzo dużą serdecznością, zrozumieniem i pomocą z ich strony. Mówię tu zarówno o czytelnikach, jak i o osobach z Centrum Aktywności Lokalnej działającego na osiedlu Południe. Są to bardzo życzliwi ludzie, po spotkaniu z którymi akumulatory ładują się i dają siłę do dalszej pracy. Zachęcają do działania. Myślę, że jest ważne, aby nie popaść w marazm. Mam też ogromne wsparcie i pomoc w moich koleżankach, z którymi pracuję. Dziękuję, że wspierają moje pomysły i że same chętnie

podejmują wiele inicjatyw. Działając wspólnie, można dużo więcej zdziałać niż w pojedynkę.

Mówiąc o czasie, przychodzi mi na myśl pewien stereotyp, który mówi, że bibliotekarz w pracy podaje tylko książki i ma mnóstwo czasu na ich czytanie. Myślę, że gdyby liczone czytelnictwo na bazie przeczytanych w pracy przez bibliotekarza książek, to byłoby ono dużo mniejsze niż w rzeczywistości. „Bibliotekarz z sercem” stara się dotrzeć do każdego czytelnika i poświęcić mu możliwie jak najwięcej czasu i uwagi. Stara się, żeby czytelnik wyszedł zadowolony i co ważniejsze, aby wrócił do biblioteki po nowe pozycje. Gdybyśmy czytali książki w pracy, to na pewno nie moglibyśmy poświęcić czytelnikowi wystarczająco dużo czasu.

A.B.Ś.: Jaką masz receptę na sukces w pracy i w życiu, jak łączysz rolę szefa, matki i żony?

K.O-M.: Zastanawiam się, czym jest sukces. Dla jednego to zaszczyty i status materialny, dla innych rodzina, piękny ogród, wygrane w konkursach. Można by tak wymieniać bez końca. Dla mnie najważniejsza jest moja rodzina. Sukcesem będzie, jeśli okaże się, że swoje dzieci wychowałam na silnych ludzi, znających swoją wartość, potrafiących walczyć o swoje marzenia, a przy okazji ja będę czuła się spełniona i szczęśliwa. Chciałabym im pokazać, że mogą zostać, kim chcą i że nigdy nie jest za późno

na realizację swoich marzeń. Ponieważ jestem bardzo samokrytyczna, to staram się nie myśleć, że już teraz osiągnęłam sukces. Boję się, że myślenie takie spowoduje, że osiągnę na laurach, a przecież mam jeszcze wiele do zrobienia. Niewątpliwie otrzymana nagroda jest ogromnym wyróżnieniem dla mnie. Jest zachętą do dalszej pracy. Jest drogowskazem, że to, co robię jest zauważone, ma sens i prowadzi w dobrym kierunku. Daje mi ogromną radość, ale również jest motorem do działań. Takim motorem jest też wielu pozytywnie zakręconych bibliotekarzy jak np. Marta Trojanowska, z którą czasem mam przyjemność pracować. Takie osoby pełne wewnętrznej mocy i pasji naprawdę dają niezłego „kopa do działania”. Jak łączę rolę szefa, matki i żony? Czasem sama się nad tym zastanawiam, jak mi się to udaje. Jeśli miałabym porównać do czegoś moje zmagania, to chyba porównałabym je do żonglera podrzucającego piłeczki. Ma ich dużo i żeby wszystko przebiegało tak jak należy, podrzuca je w górę i każdej z nich poświęca chwilę, jeden mały dotyk. Czasem jakaś piłeczka ucieknie i wtedy trzeba się zatrzymać na chwilę i poświęcić jej więcej czasu. Czasem wszystko się rozpada, wówczas trzeba się zatrzymać i pozbierać wszystkie piłki i poukładać wszystko od początku. Nie można się poddawać.

A.B.Ś.: Która impreza przygotowana przez filię nr 16 zapadła Ci w serce?

Czy była to wyróżniona przez ZG SBP „Ucieczka z biblioteki”?

K.O-M.: Ucieczka z biblioteki była bardzo fajną inicjatywą, która bardzo się podobała. Tak bardzo, że zostaliśmy poproszeni o zorganizowanie kolejnych spotkań. Jednak tak to w życiu bywa, najbardziej zapadają nam w pamięci i w serce nasze pierwsze kroki. W moim przypadku były to wakacje organizowane we współpracy czterech filii (16, 6, 2 i „Godziny Zabaw”) w 2009 roku. To wspólne działanie dawało wiele radości i mocy, a i te wakacje były wyjątkowe. Udało nam się zorganizować spotkanie z astronomią, na które przyjechał Aleksander Trębacz z teleskopami, przez które oglądaliśmy niebo. Było to o tyle ciekawe, że nie było wówczas w Radomiu Astrobazy, która powstała w 2015 roku. Drugą taką inicjatywą był Pikinik Sieciaki podczas wakacji 2013 – bezpieczeństwo w sieci. Celem było uwrażliwienie dzieci na niebezpieczeństwo czyhające w Internecie. Konkurs organizowany był przez Fundację Dzieci Niczyje. Wówczas też zostaliśmy nagrodzeni.

A.B.Ś.: Czy spełniasz się w pracy zawodowej, co przynosi Ci największą satysfakcję, jakie cele jeszcze przed sobą stawiasz?

K.O-M.: Myślę, że tak. Największą radość daje mi kontakt z drugim człowiekiem oraz zadowolenie czytelnika, szczególnie tego najmłodszego. Lubię pracę z dziećmi. A obowiązki ciężące

na mnie z racji pełnienia funkcji kierownika troszkę ograniczają mi ten kontakt.

A.B.Ś.: Czy masz jakąś radę dla bibliotekarzy, którzy chcieliby prowadzić interesujące formy pracy z czytelnikiem?

K.O-M.: Należy być otwartym na różne propozycje. Ciągłe szukać nowych rozwiązań. Czytać literaturę fachową, której jest coraz więcej i jest coraz lepsza, przeglądać Internet – tam można znaleźć wiele inspiracji. Podstawowym jednak warunkiem jest wkładanie serca w to, co robimy.

A.B.Ś.: Dziękuję za rozmowę i w imieniu Kapituły Bibliotekarza Roku życzę Ci interesujących projektów, satysfakcji z pracy oraz nieustającej chęci działania.

Rozmawiała
Alicja Bożena Śliwa
Sekretarz redakcji
Bibliotekarza Radomskiego

E-czytelnictwo w bibliotekach publicznych powiatu radomskiego

Małgorzata Supryk

Książka w świecie, w którym postęp technologiczny jest coraz szybszy, przybiera różne formy. Instytucje kultury, a przede wszystkim biblioteki, których zadaniem jest promocja czytelnictwa, powinny nadążać za zmianami i oferować użytkownikom wszystkie formy książki, także te najnowsze. Radomska biblioteka chcąc sprostać wymaganiom współczesnego świata i oczekiwaniom czytelników, od lat wzbogaca księgozbiór o zasoby audiowizualne oraz elektroniczne. Udostępnia audiobooki, e-booki oraz

prezentuje w sieci bogatą kolekcję zbiorów Radomskiej Biblioteki Cyfrowej.

Jedną z form książki szczególnie promowaną przez lokalne środowisko bibliotekarskie jest książka elektroniczna – e-book, e-książka. 1 września 2016 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu i 13 bibliotek samorządowych powiatu radomskiego utworzyły Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego, którego skład przedstawiał się wówczas następująco:

Laureaci tegorocznej edycji Akademii

Miejska Biblioteka Publiczna im. J.A. i A.S. Załuskich w Radomiu jako subskrybent oraz:

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Goździe
2. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Itży
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi
4. Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlińsku
5. Gminna Biblioteka Publiczna im. Ks. J. Gackiego w Jedlni
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni-Letnisku
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowali
8. Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Przytyku
10. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skaryszewie
11. Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbie
12. Gminna Biblioteka Publiczna w Wolanowie
13. Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie.

Dzięki dotacji Starosty Radomskiego na działalność biblioteki powiatowej, której funkcję pełni MBP w Radomiu, wszyscy czytelnicy bibliotek publicznych w powiecie radomskim otrzymali możliwość bezpłatnego korzystania z 1.373 publikacji elektronicznych w serwisie IBUK Libra, należącym do Wydawnictwa Naukowego PWN. Umowa z wydawnictwem

PWN nadal obowiązuje. Każdy, kto chce czytać e-książki na platformie IBUK Libra, powinien odebrać w jednej z bibliotek Konsorcjum bezpłatny kod aktywacyjny i zarejestrować się w serwisie. Całodobowa „wirtualna czytelnia” dostępna jest w dowolnym miejscu i czasie przy użyciu dowolnego urządzenia z dostępem do internetu np. tableta, smartfona czy laptopa.

Przychylność Starosty Radomskiego spotkała się z uznaniem przedstawicieli Wydawnictwa Naukowego PWN. 11 kwietnia 2019 r. w Laboratorium Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie odbyła się V edycja Akademii Dyrektorów IBUK Libra.

W spotkaniu uczestniczył Włodzimierz Bojarski – Zastępca Naczelnika Wydziału Promocji i Rozwoju Powiatu, który w imieniu Starosty Radomskiego, Waldemara Trelki, odebrał od Wydawnictwa Naukowego PWN i zespołu IBUK Libra statuetkę *Mecenas. Promocja e-czytelnictwa w bibliotece*.

Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu reprezentowały na gali Ewa Uk-leja – kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego i Sieci Miejskiej oraz pracownik działu Małgorzata Supryk.

Zaangażowanie Starostwa Powiatowego w Radomiu w promocję książki elektronicznej zostało zauważone i szczególnie docenione przez gospodarzy spotkania. Piotr Kołacz z Wydawnictwa PWN podkreślał, że w Polsce jedynie dwa samorządy szczebla powiatowego finansują bibliotekom publicznym na swoim terenie dostęp do serwisu.

Włodzimierz Bojarski odbiera nagrodę w imieniu Starosty Radomskiego

Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego stale się rozwija. Od 1 października 2016 r. do grupy bibliotek regionu radomskiego dołączyło 6 bibliotek publicznych z województwa mazowieckiego:

- Biblioteka Publiczna Miasta Marki
- Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrołęce
- Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrowi Mazowieckiej
- Miejska Biblioteka Publiczna w Wołominie
- Miejsko-Gminna Biblioteka publiczna w Wyszkwowie
- Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonce.

Rozszerzenie Konsorcjum pozwoliło uatrakcyjnić ofertę dla użytkowników, powiększając zasób dostępnych

książek o 227 pozycji. Łącznie oferowano dostęp do 1.599 publikacji na okres roku (do 31.08.2017 r.) Nazwę zmieniono na Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza. 15 grudnia 2016 roku do w/w grupy bibliotek dołączyła Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rzeczniowie, a co za tym idzie oferta książek elektronicznych powiększyła się do 1.662 publikacji (do 31 sierpnia 2017 r.)

Dzięki dobrej współpracy radomskiej biblioteki z wydawnictwem PWN użytkownicy elektronicznych publikacji uzyskali na okres od 26 czerwca do 30 lipca 2017 r. dodatkowy darmowy dostęp do ok. 5.000 tytułów z następujących kategorii: literatura faktu, literatura piękna, literatura kobieca.

Statuetka i pakiet pamiątkowy dla Starosty Radomskiego

W czasie obowiązywania drugiej umowy (1 września 2017 – 31 sierpnia 2018 r.) do Konsorcjum dołączyła Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radzymin. Użytkownicy serwisu IBUK Libra mieli możliwość korzystania z 1.869 e-booków.

Z trzecią umową zespół Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza powiększył się o Gminną Bibliotekę Publiczną w Poświętnem. W czasie jej trwania (1 września 2018 – 31 sierpnia 2019 r.) użytkownicy otrzymali dostęp do 2.102 e-publicacji.

Z okazji Międzynarodowego Tygodnia Książki Elektronicznej, który przypada na 3-9 marca, zespół IBUK Libra udostępnił użytkownikom Konsorcjum Bibliotek Publicznych Po-

wiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza dodatkowe 3.400 tytułów z kategorii: literatura faktu, literatura kobieca, kryminał, sensacja, thriller. Specjalna, rozszerzona oferta obowiązywała od 3 do 17 marca 2019 r. Kolejny bonus dla użytkowników serwisu IBUK Libra przygotowany został z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek (8-15 maja br.). Przez trzydzieści dni sympatycy e-książki otrzymali dostęp do dodatkowych 900 tytułów z kategorii literatura faktu.

Zasoby wirtualnej czytelnicy cieszą się wśród użytkowników bibliotek publicznych powiatu radomskiego oraz całego Konsorcjum dużym zainteresowaniem. W 2018 r. z publikacji na platformie IBUK Libra skorzystało 2.859 użytkowników (liczba logowań

do konta myIBUK), którzy przeczytali 28 364 książki, liczba sesji bibliotecznych: 11 001.

Popularność serwisu wynika z potrzeb społeczeństwa, zainteresowania innymi niż tradycyjne formami czytelnictwa, coraz łatwiejszego dostępu do nowych technologii oraz sukcesu promocji serwisu. Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu i pozostałe biblioteki Konsorcjum aktywnie promują wśród swoich czytelników i mieszkańców regionu zasoby platformy IBUK Libra. Radomska biblioteka zaktualizowała katalog elektroniczny. Zawiera on opisy wszystkich dostępnych dla czytelników e-publicacji z platformy IBUK Libra. Opisy katalogowe zawierają linki, które kierują bezpośrednio do tekstu książki. Na stronach internetowych bibliotek zamieszczane są posty o zasadach korzystania z serwisu, dostępnych publikacjach oraz prowadzonych akcjach promocyjnych. Informacje o IBUK Libra pojawiają się również w lokalnych mediach.

Wszystkie działania bibliotekarzy służące popularyzacji czytelnictwa są niezwykle potrzebne. Aktywność pracowników bibliotek oraz przychyłność władz przekładają się na wzrost zainteresowania książką zarówno w tradycyjnej, jak i nowoczesnej formie.

Małgorzata Supryk

Pracownik

Działu Instrukcyjno-Methodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

30 maja w Warszawie odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród im. Oskara Kolberga. Uroczystość zorganizowano na Zamku Królewskim, nagrody wręczał Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Gliński.

W bieżącym roku Nagroda „Za usługi dla kultury ludowej” wręczona została po raz czterdziesty czwarty. Jej celem jest uhonorowanie wybitnych przedstawicieli środowiska kultury tradycyjnej. Nagroda przyznawana jest w sześciu kategoriach: w dziedzinie twórczości artystycznej indywidualnej (sztuk plastycznych, literatury ludowej, muzyki instrumentalnej, śpiewu, tańca), kapel i zespołów folklorystycznych oraz w dziedzinie działalności badawczej, dokumentacyjnej, animacji i upowszechniania kultury ludowej. Wręczane są również wyróżnienia honorowe dla instytucji i organizacji szczególnie zasłużonych dla rozwoju i popularyzacji polskiej sztuki ludowej i folkloru.

Wśród trzynastu laureatów znalazły się dwa podmioty reprezentujące region radomski. W kategorii drugiej – dla twórców za pisarstwo ludowe – wyróżnienie otrzymał poeta ludowy Jan Czarnecki z Chwałowic. O jego nominację do nagrody wystąpiła Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Iłży.

Udzielając wywiadu do Radia Plus laureat powiedział: *Pierwszy wiersz napisałem już w gimnazjum – nie przestałem do tej pory.* Jan Czarnecki

Nagrody im. Oskara Kolberga rozdane

Teresa Niewczas

ma na swoim koncie ponad 20 tomików poetyckich. Wydawcą większości z nich jest Iłżecka biblioteka. W swojej twórczości przywołuje dawną polską wieś. Po odebraniu nagrody laureat powiedział: *Ta nagroda dla mnie to „polski Nobel”.*

Nagrodę honorową obok Towarzystwa Bombrów Poznańskich otrzymało również Towarzystwo Ochrony i Promocji Zawodów Ginących z Iłży. Głównym celem Towarzystwa jest

opieka i promocja rękodzielników, twórców ludowych. Sztandarową cykliczną coroczną imprezą organizowaną przez TOiPZG jest doroczny Iłżecki Jarmark Sztuki Ludowej. Pod swoją opieką Towarzystwo ma twórców ze swojego terenu: koronczarki, hafciarki, rzeźbiarzy, malarzy, poetów, wikliniarzy, a przede wszystkich garncarzy. Towarzystwo w tym roku obchodzi jubileusz dwudziestopięcioletnia działalności. O nominację do na-

Witold Bujakowski (drugi z lewej), Teresa Niewczas (w środku), Jan Czarnecki (drugi z prawej)

Nagrodę z rąk Ministra KiDN odbiera poeta Jan Czarnecki

grody wystąpiło Muzeum Regionalne w Iłży, a samą nagrodę z rąk Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotra Glińskiego odbierali prezes towarzystwa Witold Bujakowski i wiceprezes Teresa Niewczas.

Druga część uroczystości związanej z wręczeniem nagród odbyła się wieczorem na Dziedzińcu Zamku Królewskiego. Już po raz czwarty w 44-letniej historii Nagrody im. Oskara Kolberga, laureaci zaprezentowali się podczas plenerowego koncertu w specjalnym repertuarze. W regionalnych strojach i z tradycyjnymi instrumentami wystąpili muzycanci

z różnych regionów Polski. W trakcie koncertu odbył się wspólny wieczór tańca, podczas którego można było nauczyć się regionalnych tańców i zabaw.

Teresa Niewczas

Dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłży,
Wiceprezes Towarzystwa Ochrony i Promocji Zawodów Ginących

Autorką zamieszczonych fotografii jest Weronika Chochoł / Radio Plus Radom

Wydarzenia

Opowieści z kufereka babuni. Quiz wiedzy o baśniach i bajkach

Dorota Kowalik-Nienartowicz

Co może się mieścić w kuferekach babuń?

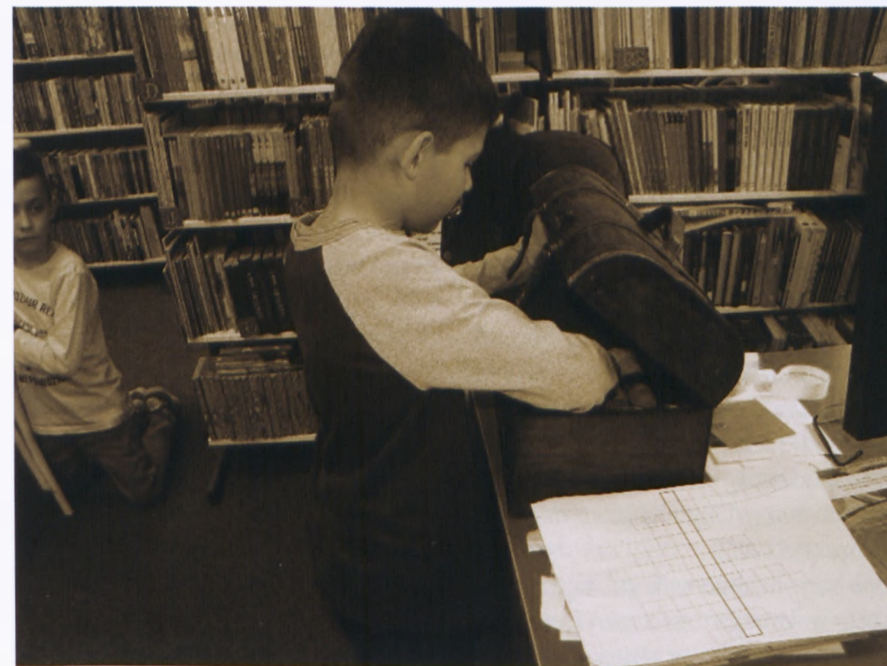
Na pewno coś ciekawego, niezwykłego, coś czego nie ma już dziś w powszechnym użyciu. Każdy ma pokusę, aby taki kuferek ze skarbami babci albo dziadka rozpakować.

Filia nr 16 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu wraz ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Oddział w Radomiu i dziećmi z drugiej klasy PSP 21 uczciła Tydzień Bi-

bliotek, zaglądając do wnętrza jednego z nich.

Znaleziono tam:

- kilka książek z baśniami, których krótkie fragmenty zostały przeczytane, a uczestnicy spotkania musieli podać ich tytuły,
- koperty z puzzlami przedstawiającymi postaci lub rzeczy charakterystyczne dla konkretnych bajek,
- przedmioty, które w opowieściach odegrały ważną rolę – trzeba było

Prowadząca zajęcia Dorota Kowalik-Nienartowicz (z prawej)

wysilić umysł i odpowiedzieć z jakiej baśni pochodzą.

- krzyżówkę, przy której rozwiązywaniu trzeba było wykazać się znajomością wielu popularnych bajek,
- kilka plansz z wyrazami napisanymi w nieznanym języku, które po wielu spekulacjach okazały się szyfrem (np. wisłok to nie była rzeka, a rodzaj ptaka, który w pewnej baśni odegrał bardzo ważną rolę),
- było tam jeszcze 30 współczesnych jajek z niespodzianką, ale zamiast niespodzianki każde z dzieci znalazło w nim pytanie, na które należało odpowiedzieć,
- na samym dniu odkryto tajemniczy list, w którego treści ukrytych było wiele tytułów baśni i bajek. Należało je „wyłowić” i spisać.

Aby sprawnie rozwikłać wszystkie zagadki, klasa podzieliła się na pięć rywalizujących ze sobą zespołów, które z przygodami poradziły sobie z zawartością kufra.

Ten niecodzienny sprawdzian udowodnił, że czytane dzieciom i przez dzieci baśnie, opisane w nich postacie i ich moralne postawy trafiają w niezwykły sposób do umysłów młodych czytelników. Pozostają tam na długo, a nawet na zawsze, co owocuje przekazem następnemu pokoleniu (ot – co było w kufierku)...

Dorota Kowalik-Nienartowicz
Pracownik
filii nr 16 MBP w Radomiu

Działamy
(nie)prowinccjonalnie

Uroczyste otwarcie Biblioteczki Pana Leśmiana

Teresa Niewczas

6 czerwca 2019 r w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Iłży odbyło się uroczyste otwarcie Biblioteczki Pana Leśmiana. Zbiory do utworzenia Biblioteczki iłżecka księżnica pozyskała od prywatnego darczyńcy Ryszarda Górniaka, mieszkańca Krakowa, sympatka zarówno poety, jak i Iłży – miasta związanego z osobą Bolesława Leśmiana. Otrzymany zbiór liczy 410 egz. książek, kilkanaście czasopism literackich z okresu życia poety i późniejszych. Wśród otrzymanych czasopism są m.in. „Wiadomości Literackie”, „Chimera” i „Prom”. Oprócz książek i czasopism znajdują również eksponaty, a wśród

nich telefon wraz z książką telefoniczną z czasów, w których żył i tworzył Leśmian. W księgozbiorze są pierwsze wydania, które najprawdopodobniej pochodzą z osobistych zbiorów poety. Przekazany cenny księgozbiór dotyczy życia i twórczości Bolesława Leśmiana, jak również okresu literatury, w którym żył i tworzył.

Na przygotowanej na tę okoliczność wystawie prezentowane są plakaty związane z Leśmianem, a wśród nich grafika, której donatorem jest pan Ryszard Górniak.

Po przywitaniu przybyłych na uroczystość gości przez dyrektorę biblioteki Teresę Niewczas, zostały wygłoszone trzy referaty. Piotr Łopuszański swoje wystąpienie zatytułował: „Bolesław Leśmian przemilczany, zapomniany i odkrywany”, Adam Kulik: „Ta poezja zrodzona jest z cierpienia”, a Sławomir Bartnik: „Leśmian w Polskiej Akademii Literatury”.

Uroczystego otwarcia Biblioteczki, usytuowanej w pomieszczeniu pomiędzy czytelnią i wypożyczalnią dokonał, burmistrz Iłży Przemysław Burek z radną Agnieszką Sępiół-Pietrzykowską oraz wymienionymi wcześniej prelegentami. Do uroczystego otwarcia została wykorzystana kłamka

Otwarcie Biblioteczki przez burmistrza i radną Iłży

wymontowana z Domu Sunderlandów i wmontowana w drzwi Biblioteczki. Dom Sunderlandów należał do ciotki poety Gustawy Sunderland, do której przyjeżdżał i spotykał się ze swoją miłością Dorą Lebenthal.

Uroczystość stała się okazją do spotkania społeczności iłżeckiej ze znawcami i miłośnikami poezji. W tym dniu naszą bibliotekę odwiedzili lokalni samorządowcy, radni, dyrektorzy szkół, instytucji kultury, nauczyciele, bibliotekarki oraz czytelnicy. W spotkaniu wzięli udział Adolf Krzemiński z Delegatury Urzędu Marszałkowskiego w Radomiu, Agata Morgan wicedyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu wraz z instruktorkami. Na spotkanie przybył Sławomir Bart-

nik prezes Zamojskiego Towarzystwa Leśmianowskiego wraz z grupą osób zaprzyjaźnionych z Iłżą i związanych z twórczością Leśmiana. Po uroczystym otwarciu i małym poczęstunku osoby zainteresowane wzięły udział w spacerze śladami Bolesława Leśmiana po Iłży, odwiedzając Izbę Leśmianowską, Malinowy Chruśniak, iłżecki zamek oraz miejscowy cmentarz.

W tym dniu „Malinowy” obchodził swoje imieniny i przygotował prezenty dla wszystkich przybyłych tego dnia gości. Były nimi strofy wierszy poety zapisane na papierze w kolorze ecru zielonym długopisem i zwinięte w piękne ruloniki rozwieszane na gałązkach drzew. Teksty wierszy zostały napisane ręcznie przez mło-

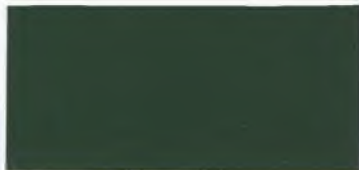
Publiczność przybyła na otwarcie

dziez z Liceum Ogólnokształcącego w Iłży, a kolor zielony przybliżył postać Leśmiana, ponieważ atramentem w tym kolorze posługiwał się poeta. W „Malinowym” z tej okazji zostało otworzone okno z poezją, do którego zwiedzający przynieśli prezenty w postaci zbiorów poezji. Okno to będzie otwarte dla wszystkich zwiedzających Malinowy Chruśniak. Po wymienionych miejscach, związanych z osobą poety, oprowadzał Paweł Nowakowski mieszkaniec Radomia, historyk i miłośnik Iłży.

Na okoliczność otwarcia Biblioteczki Pana Leśmiana został wydany minifolder – harmonijka składający się z ośmiu tekstów, które literacko opracowała Barbara Celuch, polonistka

z Liceum Ogólnokształcącego, a grafiki wykonał Norbert Jastalski – iłżecki rzeźbiarz. Folder obrazuje miejsca oraz przedsięwzięcia organizowane w Iłży, związane z poetą Bolesławem Leśmianem. Uroczystość otwarcia Biblioteczki Pana Leśmiana jest kolejną cegiełką do dotychczasowych dokonań.

Teresa Niewczas
Dyrektor MGBP w Iłży

Wakacje w iłżeckiej bibliotece

Aneta Podkowa

W tym roku po raz pierwszy w Gminnej Bibliotece Publicznej w Wierzbicy obchodziliśmy Świątę Dni Wody. Do jego obchodów zaprosiliśmy dzieci z przedszkola w Wierzbicy. Przeprowadziliśmy pięć spotkań dla każdej z grup przedszkolnych. Zajęcia podzieliliśmy na część teoretyczną i doświadczalną. Na dzień dobry przywitaliśmy dzieci zagadką:

*Służy do mycia,
służy do picia,
bez niej na ziemi
nie byłoby życia.*

Zagadka nie sprawiła uczestnikom trudności, dzieci chórem odpowiedziały, że to woda. Następnie odbyła się pogadanka:

- skąd się bierze woda?
- do czego jest nam potrzebna woda?

Aneta Podkowa prezentuje właściwości wody

- czy można bez niej żyć?
- czy zwierzęta też piją wodę?
- jak oszczędzamy wodę i ile tyków daje pół szklanki wody?

Dzieci odpowiadały na pytania, że potrzebna jest do picia, mycia, gotowania, prania, roślinom, aby mogły rosnąć, i zwierzętom, aby nie umarły z pragnienia. Przedszkolaki dowiedziały się, że o wodę należy szczególnie dbać i ją racjonalnie wykorzystywać, bo są regiony na świecie, gdzie wody brakuje. Jeżeli będziemy nią źle gospodarować, to również u nas może jej zabraknąć.

Na koniec pogadanki dzieci wysłuchały wiersza J. Papuzińskiej „Chora rzeka”.

Kolejnym punktem było przeczytanie baśni „Żywa woda”. Przedszkolaki w skupieniu wysłuchały tekstu i po raz kolejny mówiły, jakie właściwości ma woda. Stwierdziły, że woda ma magiczną moc, bo dzięki niej na ziemi istnieje życie, kwitną kwiaty, rosną drzewa i w lasach mieszkają dzikie zwierzęta.

Człowiek jest jednym z elementów przyrody. Dzieci złożyły deklarację, że będą broniły przyrody i wysłuchały wiersza W. Leliwy „Żyj z przyrodą w zgodzie”.

Po części teoretycznej przeszliśmy do zajęć praktycznych. Przeprowadziliśmy doświadczenia, podczas których

Aneta Podkowa prezentuje właściwości wody

badaliśmy właściwości wody. Dzieci obserwowały, które substancje rozpuszczają się w wodzie, jakie przedmioty toną w niej, a jakie utrzymują się na powierzchni. Rozpuszczaliśmy w wodzie sól, miód i mąkę. Na podstawie przeprowadzonego doświadczenia dzieci zaobserwowały, że po wsypaniu soli do wody jej barwa nie uległa zmianie. Inaczej było po rozpuszczeniu w niej miodu. Woda zmieniła barwę na żółtobrazową. Po wsypaniu mąki zaobserwowały, że woda stała się mętna, a po pewnym czasie mąka opadła na dno i nie uległa rozpuszczeniu jak poprzednie substancje. W czasie przeprowadzania doświadczenia wszystkie dzieci chciały służyć pomocą i zostać małymi naukowcami.

Przy kolejnym doświadczeniu dzieci zobaczyły, że woda występuje w trzech stanach skupienia: ciekłym – leci z kranu, stałym jako kostki lodu i lotnym, jako para wodna widoczna kiedy przystawiliśmy lusterko do dziobka czajnika z gotującą się wodą. Na lusterku pojawia się mgiełka, a potem krople wody. Para wodna przeszła w stan ciekły, zamieniła się w wodę.

Światowy Dzień Wody w naszej bibliotece cieszył się dużym zainteresowaniem najmłodszej grupy czytelników.

Aneta Podkowa
Dyrektor GBP w Wierzbicy

Kino na trawie

Mirosław Krzyszewski

W gminie Przytyk organizowany jest corocznie podczas wakacji projekt „Kino na trawie”.

Organizatorami tego przedsięwzięcia są Urząd Gminy oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Pierwsze projekcje miały miejsce w roku 2013. Jest to kino na wolnym powietrzu, filmy prezentowane są na stadionie sportowym w Przytyku. Każdorazowo, o ile jest ładna pogoda, seanse przyciągają liczną widownię. Propozycje filmowe adresowane są do całych rodzin – dla dzieci oraz widzów dorosłych. W okresie wakacji zazwyczaj wyświetlanych jest od 4 do 6 filmów. Natomiast w czasie ferii zimowych organizatorzy „Kina na trawie” zapraszają widzów do Sali w Centrum Dystrybucji i Przetwórstwa Rolnego w Słowikowie.

Inicjatywa spotkała się z bardzo życzliwym przyjęciem lokalnej społeczności. Projekcje odbywają się w piątkowe wieczory. Przed dużym ekranem wystawiane są krzeselka i ławki, publiczność przynosi również koce, aby także w wygodniejszej pozycji móc oglądać film.

Repertuar przeznaczony dla dzieci i dorosłych dobierany jest tak, aby za-

chęcić do przybycia. Są to filmy znane i ciekawe, które w ostatnim okresie wyświetlane były na dużych ekranach. W ostatnim czasie mieszkańcy naszej gminy mogli obejrzeć takie filmy jak: „Ostatni smok świata”, „Balerina”, „Robinson Crusoe” czy „Między nami wampirami” oraz dla starszych np. „Słaba płeć?”, „Moje córki krowy”, „Generał Nil” czy „Miasto 44”.

Spotkania te są jedną z wakacyjnych atrakcji integrujących miejscową społeczność oferowanych przez władze Gminy Przytyk oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Przytyku. Na pewno oglądanie filmu na dużym ekranie robi wrażenie na najmłodszych widzach, jest bowiem czymś zupełnie innym niż ekran telewizora. Dla dorosłych mieszkańców gminy to okazja do spotkań, wymiany wrażenia, odpoczynku na świeżym powietrzu. W roku bieżącym projekt „Kina na trawie” jest kontynuowany. Organizatorzy zapraszają nie tylko mieszkańców gminy Przytyk, ale i gości. Wstęp oczywiście wolny.

Autor
Dyrektor GBP w Przytyku

Z dziejów radomskiego bibliotekarstwa

Zamknięte w jednej książce
Przyczynek do dziejów biblioteki
Fabryki Obuwia „Bata” w Radomiu
Marta Wiktoria Trojanowska

Znalazłam ją w radomskim antykwariacie i kupiłam za grosze. Już wtedy była w introiligatorskiej oprawie, a płócienny grzbiet dawno oddzielił się od bloku książki. Widać, że dużo przeszła. I tytuł – nomen omen – „W otchłaniach czasu” Erasma Majewskiego. Książkę wydano w 1938 roku, czyli rok przed uruchomieniem w Radomiu Polskiej Spółki Obuwia BATA, a sześć lat po tragicznej śmierci Tomasza Bat’a – czeskiego przedsiębiorcy i założyciela firmy. Po jego tragicznym locie samolotem w lipcowy dzień 1932 roku kierownictwo nad Batą przejął przyrodni brat Tomasza – Jan Antonin Bat’a. To najprawdopodobniej on wybrał Radom na siedzibę drugiej w Polsce

(po Chełmku) fabryki obuwia. No bo gdzie, jak nie w mieście z bogatą tradycją garbarską?

Maj 1939 roku, ulica Dolna 10 (dzisiaj T. Mazowieckiego). Fabryka zostaje otworzona w budynkach byłej fabryki mebli giętych J. Kohna. Niefortunny czas. Nikt nie mógł wiedzieć, że już cztery miesiące później produkcja zostanie zawieszona, żeby w grudniu fabryka pod nazwą BATA Schuh – Und Lederwerke A.G. In Chelmek O/Z. Zweigfabrik Radom wznowiła ją na potrzeby niemieckiego wojska (por. J. Sekulski, *Encyklopedia Radomia*, Radom 2009). Właśnie tę niemiecką nazwę można odczytać na jednej z okrągłych pieczęci wbitej na stronie tytułowej odnalezionej książki.

Trzy lata później w fabryce pracuje 2 400 osób, które produkują 210 000 par butów miesięcznie (por. Sprawozdanie z działalności i organizacji służby bezpieczeństwa i fabryki Bata za rok 1942, Archiwum Państwowe w Radomiu). Sprawozdanie w języku niemieckim kończy się zwrotem Heil Hitler. W tym samym roku pracę traci 730 osób pochodzenia żydowskiego (107 z adnotacją „nie nadaje się”, 623 z adnotacją „wysiedlenie”). Ale to właśnie 1942 rok podawany jest także jako początek Biblioteki Zakładowej Radomskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Radoskór” (data widnieje w informatorze *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego*, Radom 1977). Zanim jednak powstanie „Radoskór”, Polska Spółka Obuwia BATA przetrwa wojnę i podniesie się po zniszczeniach dokonanych przez wycofujących się Niemców. W 1947 roku zostanie upaństwowiona i wejdzie w skład Radomskich Zakładów Obuwia jako „Fabryka Obuwia. Zakład nr 1”, aby po kolejnych przekształceniach stać się częścią Radomskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Radoskór”. A data założenia biblioteki i sama biblioteka pozostanie zagadką dla piszącej te słowa.

Ktoś musiał tę datę jakoś ustalić. Nie odnalazłam jednak żadnego, najmniejszego nawet śladu na ten temat w ocalałych w radomskim archiwum

dokumentach dotyczących działalności fabryki z tego okresu. A należy podkreślić, że w przypadku BATY zachowała się bardzo szczegółowa dokumentacja. I jedna książka... A może więcej? Tego nie sposób się już dzisiaj dowiedzieć. Pewne jest także, że nie uda się odtworzyć nawet w najmniejszym stopniu losów biblioteki.

Był to pejzaż typowo fabryczny. Rzędy budynków z czerwonej i szarej cegły, jakby wiecznie przykurzonych, smutnych. Wielka, żelazna brama zamykała fabryczny budynek niczym wrota do innego świata (por. M. Goldman, *Iskierki życia*, za: S. Piątkowski, *Radom w czasach wojny i okupacji 1939-1945*, Lublin 2018). Tej przykurzonej cegły nie widać na ekslibrisie umieszczonym na wyklejce odnalezionej przeze mnie książki. Ekslibris jest zresztą w złym stanie, ktoś próbował – najpewniej przy włączeniu do nowego księgozbioru, wyrwać go z książki, ale nie udało się i jedynie przekreślił napisany ołówkiem numer inwentarzowy 302. W ten sposób ocalał przepiękny okruc radomskiego bibliotekarstwa. Nie spotkałam się dotąd z ekslibrisami przedwojennych zakładowych bibliotek. Tymczasem na tym ekslibrisie, oprócz uproszczonych konturów fabryki, w ozdobnej winiecie widoczny jest także portret mężczyzny, którego popiersie góruje nad ciężką bryłą fabrycznych budynków.

Nie udało mi się ustalić, kim może być ten mężczyzna. Tymczasem kolejne niespodzianki znajdują się na następnych stronach książki. Na stronie tytułowej, prócz wspomnianej już owalnej pieczęci z niemiecką nazwą firmy, znajduje się kwadratowa pieczęć z napisem: *BATA A.G./ Biblioteka Szkoły, nr. ewid...* Został w nią

wpisany ten sam numer książki (302), który widnieje na ekslibrisie. Była to więc biblioteka zakładowa czy szkolna? Sam ekslibris niczego nam nie zdradza, ale i nie wygląda na projektowany do księgozbioru szkolnego. Mogła pełnić funkcję biblioteki zakładowej, mimo że należała do szkoły przyfabrycznej. Szczególnie że o sa-

mej szkole również nie ocalały niemal żadne informacje. Krótką wzmiankę o niej odnaleźć można we wspomnianym już sprawozdaniu z 1942 roku: *W celu umożliwienia młodocianym, zatrudnionym w liczbie 350 dalszego kształcenia się w kierunku zawodowym, założono przy pomocy władz szkolnych Szkołę Fabryczną.* Ani słowa o bibliotece. Ta pieczęć szkoły to jedyny odnaleziony przeze mnie materialny ślad, że jakkolwiek księgozbiór istniał w murach z przykurzonej cegły (numer inwentarzowy jest wysoki jak na czasy i realia, nie sposób jednak nawet w przybliżeniu podać wielkości księgozbioru). Drugi ślad to wzmianka w zakładowej gazecie „Co sływać w firmie Bata?” (numer 7/8 z 15 maja 1946) o *ponownym uruchomieniu biblioteki fabrycznej.*

We wcześniejszym numerze, z dnia 18 kwietnia 1946 roku, można także przeczytać informację: *Zawiadamiamy, że po świętach odbędzie się otwarcie biblioteki fabrycznej. Zasi-*

lona starannie dobranymi, wartościowymi dziełami biblioteka ta będzie mogła choć częściowo zaspokoić głód książkowy naszych pracowników, pozbawionych w ciągu długich lat okupacji tego najwierniejszego przyjaciela w życiu – dobrej książki. Co mogło stać się z poprzednim księgozbiorem? Czy chociaż częściowo przetrwał? W zasobach radomskiego archiwum zachowało się „sprawozdanie z pierwszej bytności w fabryce po zajęciu przez władze wojskowe” z 21 stycznia 1945 roku, a w nim poruszający opis zniszczeń dokonanych przez wycofujących się Niemców, który ilustruje ich ogrom: *wszystkie biura w okropnym nieładzie, szuflady i szafki rozbite, a papiery porozrzucane na ziemi, brak maszyn do pisania i liczenia. Centrala telefoniczna wyrwana ze ściany leży na ziemi (...)* Archiwum ocalało. Książka, którą trzymam w rękach, ocalała również. A na stronie redakcyjnej znajdują się dwie kolejne pieczęci. Jedna, przekreślona, to pie-

część bez otoku z napisem: *Biblioteka pracowników Fabryki „BATA” w Radomiu* i dopisanym numerem 117 (numer ten znajduje się także na grzbiecie, co może świadczyć o tym, że księgozbiór umieszczano na półkach według numerów inwentarzowych). Skoro jednak książka została wydana w 1938 roku, nie ma pewności, że jest to powojenna pieczęć z uruchomionej ponownie biblioteki, choć polska nazwa i liternictwo mogą na to wskazywać. W moich zbiorach znajdują się dwa inne egzemplarze z tego księgozbioru oznaczone tą samą pieczęcią. Jedna z nich, „Warna” Zofii Kossak z numerem inwentarzowym 44, została wydana w 1946 roku, czyli w roku uruchomienia biblioteki po wojnie. Oznacza to, że do księgozbioru zakupiono nowości i te jako pierwsze wprowadzono do księgi inwentarzowej. Można by więc przypuszczać, że faktycznie nie ocalał w całości pierwotny księgozbiór z pięknym eks-

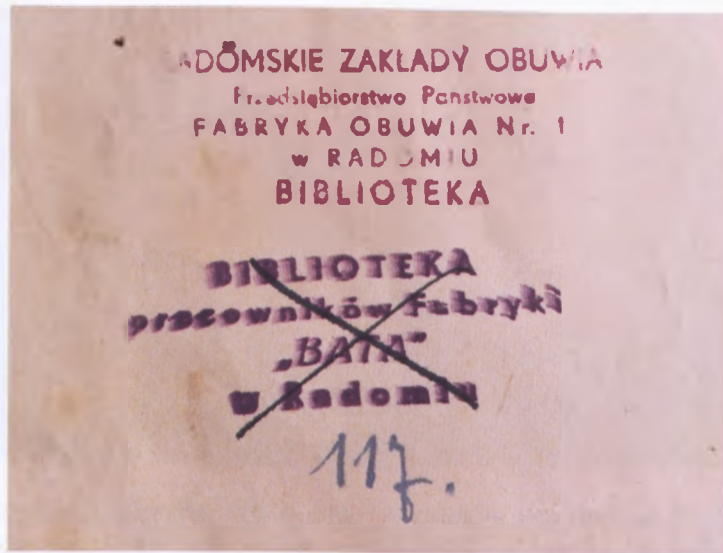
librisem. Jednak książka, do której zaglądam, ma pod powojenną pieczęcią numer 117. A przecież najpierw powinny zostać włączone książki, które ocalały z zawieruchy wojennej. Ile naprawdę ich było?

Otwarcie biblioteki fabrycznej nastąpiło 2 maja 1946 roku. Jak relacjonują redaktorzy gazety „Co słychać w firmie BATA?": *Z okazji Święta 3 majowego na terenie fabryki w Radomiu w dniu 2.V.1946 roku odbyła się uroczystość „Dnia Książki”. Na program złożyły się pieśni odśpiewane przez chór fabryczny, referat pod tytułem: Historia pisma, książki i bibliotek od czasów starożytnych do najnowszych”, odczytanie wyjątków: 1) „Ochotnicy” – wyjątek z „Księżniczki” W. Reymonta, 2) „Michałko” B. Prusa, referat: M. Rej z Nagłowic i jego zasługi położone na polu piśmiennictwa polskiego”. (...) W czasie uroczystości „Dnia Książki” nastąpiło ponowne uruchomienie biblioteki fa-*

brycznej. *Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonał Dyrektor Skibiński Włodzimierz. W numerze tym wydrukowano także programowy wiersz „Książka niech nam żyje”, odśpiewany przez chór fabryczny, a będący znakiem rodzących się powoli czasów. Mimo że w Archiwum Państwowym w Radomiu zachowały się numery gazety, nie ma w nich jednak ani słowa o działalności biblioteki. W „Dzienniku Powszechnym” 1946 nr 89 opublikowano natomiast reportaż „Radomska fabryka BATA przoduje w akcji kulturalno-oświatowej”, w którym można przeczytać, że: Naszym zadaniem na najbliższą przyszłość (...) jest dokończenie i skatalogowanie biblioteki. Nie ma najmniejszej wątpliwości, że rzetelnie realizowano to postanowienie – wystarczy przyjrzeć się rozbudowanej działalności kulturalnej i zapleczu socjalnemu fabryki. Można pokusić się nawet o niesmiałe stwierdzenie, że wyprzedziła*

ona w tym zakresie o dobrych kilka lat swoje czasy. Przykładem może być przywoływany kilkakrotnie dwutygodnik wydawany przez Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Obuwniczego i Polskiej Spółki Obuwia „Bata” S. A. w Radomiu (pod Tymczasowym Zarządem Państwowym), który zaczął ukazywać się 20 maja 1945 roku, a którego analiza mogłaby być interesującym przyczynkiem do historii regionalnej prasy. Gazeta wychodziła bowiem na naprawdę wysokim poziomie edytorskim. W radomskim archiwum zachowała sięteczka z dokumentami dotyczącymi historii tworzenia i wydawania dwutygodnika. Analiza tych dokumentów pokazuje, że próbowano czerpać wzory z uznanych periodyków. To właśnie wspaniale zaprojektowana winieta pisma pomogła w identyfikacji uproszczonego rysunku budynków fabrycznych we wspomnianym ekslibrisie.

1947 rok. Fabryka zostaje upaństwowiona i wchodzi w skład Radomskich Zakładów Obuwia. Na stronie redakcyjnej odnalezionej książki ktoś stawia ostatnią pieczęć z napisem: *Radomskie Zakłady Obuwia/Przedsiębiorstwo Państwowe/ Fabryka Obuwia nr 1/ w Radomiu/ BIBLIOTEKA*. Już bez numeru inwentarzowego (być może pozostał ten sam). I na tym kończy się część tych losów książki, które splotły się z losami fabryki. W jakim momencie wolumin odłącza się od księgozbioru, skoro nikt nie postawił pieczęci kasacyjnej, i jak trafia do radomskiego antykwariatu?

Wiadomo tylko, że kiedy 13 lat później powstaje „Radoskór”, książka nie zostaje już włączona do księgozbioru prowadzonej wzorcowo biblioteki zakładowej, która w 1993 roku, czyli

kilka lat przed całkowitą likwidacją zakładu, posiadała ponad 21 tysięcy woluminów. One także zostały całkowicie rozproszone, a część nich poszła na przemiał, nie ma więc możliwości sprawdzenia, czy jakikolwiek wolumin przeszedł „pełną drogę” i czy przybito w nim ostatnią pieczęć „Radoskóru”.

Powyższy tekst stanowi uzupełnienie artykułu „Biblioteka Zakładowa Radomskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Radoskór”, który ukazał się w numerze 4 „Bibliotekarza Radomskiego” z 2014 roku.

Marta Wiktoria Trojanowska
Pracownik
Działu Promocji Książki i Biblioteki
MBP w Radomiu

Poezja

ks. Wojciech Wojtyła
Fortepian Fryderyka

Zagraj nam raz jeszcze Fryderyku,
niech dźwięki tęskne do kraju popłyną,
i przywiodą naszym myślom na powrót dni dawne,
a nasze serca znów mocniej zabiją.

W melodii niech zabrzmie raz jeszcze twoja
a w niej i nasza tęsknota – która aż boli.
Zagraj nam raz jeszcze Fryderyku,
jak wtedy, tam we dworku w Żelazowej Woli.

Gdyśmy na początku jesieni albo w letni poranek,
słuchali melodii tych samych,
przez otwarte okna niesionych,
w myśli powtarzanych.

Zagraj nam raz jeszcze – gdyśmy tak daleko,
zagraj znów to samo – by do znajomych miejsc powrócić choćby na chwilę,
choćby tylko tak, jak się doń powraca we śnie.
Zagraj nam raz jeszcze Fryderyku, bo bez twoich dźwięków
tęskno nam tu i boleśnie...

Pullenreuth, Bawaria, 19 lipca 2013 r.

Wiersz ten powstał w niewielkiej miejscowości Pullenreuth na południu Bawarii. Inspiracją do jego napisania (oprócz tęsknoty autora do Ojczyzny) był Polonez As-dur, Op. 53 Fryderyka Chopina.

Przed wakacjami dedykujemy go wszystkim, którzy wybierają się w podróż bliższe i dalsze, aby nie zapomnieli, skąd wyruszyli i dokąd mają powrócić.

Wypożyczalnia
Główna

Bogumiła Grabowska

GRZESIUK Stanisław . **Klawo, jadziem !** . – Warszawa : Wydawnictwo Pruszyński i S-ka , 2019 , 269 s.: cena 39,90

Stanisław Grzesiuk kojarzy się z najślynniejszym „warszawskim cwaniakiem” i autorem kultowej trylogii. Pierwsza część „Pięć lat kacetu” wydana w 1958 roku, druga „Boso, ale w ostrogach” w 1959 roku i trzecia część „Na marginesie życia” wydana już po jego śmierci w 1964 roku. W 2018 roku w setną rocznicę urodzin i pięćdziesiątą piątą rocznicę śmierci Grzesiuka wznowiona została jego trylogia, a wszystkie tytuły uzupełniono o fragmenty wycięte wcześniej przez cenzurę. „Klawo, jadziem!” to uzupełnienie jego autobiograficznej trylogii. Jest to zbiór nieznanych tekstów autora, podzielony na cztery części. W pierwszej znajdują się różne opowiadania, np.: o wymiarze sprawiedliwości na Niemczech po wyzwoleniu, o szukaniu pracy na Śląsku, o żebrakach. Druga część to zbiór felietonów, w których autor wspomina swoją dzielnicę, Warszawę przed i po wojnie, przytacza różne życiowe i rodzinne sytuacje. W trzeciej części znajdziemy krótkie przemówienia Grzesiuka, ponieważ za namową kolegów został kandydatem Frontu Jedności Narodowej w wyborach do Rady Narodowej Warszawy. W ostatniej części zamieszczone zostały piosenki, które grał i śpiewał solo, ewentualnie razem z kolegami. Całe prawie trzystustronicowe opowiadania i felietony uzupełnione zostały przez wydawnictwo niepublikowanymi listami jego fanów i przyjaciół, plakatami, rękopisami, wieloma zdjęciami z prywatnej kolekcji rodzinnej. Do wszystkich tekstów dołączone zostały skany rękopisów autora, które umieszczone są równolegle z tekstem drukowanym. Książka godna uwagi.

BINKOWSKA Anna . **Mogłam sobie pozwolić...: historia Anny Milewskiej** . – Warszawa : Wydawnictwo Edipresse Kolekcje, 2019 , 237 s.: cena 49,90

Anna Milewska to aktorka mająca w dorobku setki ról filmowych i teatralnych. To poetka i autorka książki pt.: „Moje życie z Zawadą”, w której opowiedziała historię swojego długoletniego i szczęśliwego związku z pionierem wypraw himalajskich, pasjonatem fotografii, człowiekiem z dużym poczuciem humoru. Słynna aktorka

grała między innymi w Teatrze Studio pod kierownictwem Jerzego Grzegorzewskiego i Waldemara Dąbrowskiego, który popierał wyjazdy w odległe kraje. I tak też Anna Milewska z ekipą Teatru Studio wyjeżdżała do Bangkoku, Austrii, Tajwanu, Izraela. W tym czasie jej mąż Andrzej Zawada zdobywał szczyty Mount Everest, Karakorum, Broad Peak. Anna i Andrzej byli szczęśliwym bezdzietnym małżeństwem przez czterdzieści osiem lat. „Mogłam sobie pozwolić...” to nie jest książka typowo biograficzna. Pokazuje Annę Milewską z bardzo osobistej strony. Jej życie toczyło się między światem gór, planem filmowym i sceną. Autorka Anna Binkowska swoją opowieść rozpoczyna od opisu szczęśliwego dzieciństwa Anny, które przerwała wojna i śmierć matki. Dalej pokazuje miłość od pierwszego wejrzenia Anny i Andrzeja, ich życie zawodowe przeplatające się z życiem prywatnym. Czasami ich drogi rozchodziły się, wkradały się osoby trzecie, trochę zazdrości z obu stron, ale mimo tego byli doskonałym i godnym pozazdroszczenia małżeństwem. Książka obfituje w wiele szczegółów, smutnych i radosnych wydarzeń. Wzbogacona jest czarno-białymi i kolorowymi zdjęciami z archiwum Milewskiej. Lektura czasem śmieczy, czasem wzrusza, i pokazuje, jak cieszyć się tym, co daje nam los, i jak walczyć o prawdziwą miłość.

MICHAELIDES Alex. **Pacjentka** . – Warszawa : Wydawnictwo W.A.B. – Grupa wydawnicza Foksal , 2019 , 352 s.: cena 27,99

„Alicia Berenson miała trzydzieści trzy lata, gdy zabiła męża”. Tak zaczyna się powieść Alexa Michaelidesa, który dwa lata pracował na oddziale psychiatrycznym dla młodzieży i doświadczenia te wykorzystał przy pisaniu swojego powieściowego debiutu „Pacjentka”. Alicia to ceniona malarka, jej mąż Gabriel jest znanym fotografem. Spokojne, młode małżeństwo z kilkuletnim stażem i nagle taka tragedia, zabójstwo. Alicia została skazana za zamordowanie męża z premedytacją, a ponieważ nie było z nią żadnego kontaktu, umieszczono ją w zakładzie psychiatrycznym. Tam, zamknięta w sobie, bez możliwości malowania, na silnych psychotropach, spędziła sześć lat. W tym czasie młody sądowy psychoterapeuta, Theo Faber, rozpoczął pracę w tymże ośrodku i zaangażował się w prywatne śledztwo na temat zbrodni, która zelektryzowała całą Wielką Brytanię. Theo poczynił wszelkie starania, aby jak najczęściej przebywać z Alicią. Kontaktował się z jej rodziną i znajomymi, czytał pamiętniki i stopniowo odkrywał coraz więcej sekretów. Przez całą powieść śledzimy losy Alici i jej psychoterapeuty, który również przeżywał tragedię, a mianowicie nieudany związek. Ani lekarze, ani prokuratorzy uczestniczący w procesie nie mogli dociec, co było motywem tej zbrodni. Czy Alicia zabiła męża, a jeśli tak to dlaczego? Czy w końcu zaczęła mówić? A może komuś z jej opiekunów w szpitalu zale-

żało, żeby nic nie mówiła? „Pacjentka” to bardzo dobry thriller psychologiczny z zaskakującym zwrotem akcji.

FEDOROWICZ Jacek. **Chamo sapiens**. – Warszawa : Wydawnictwo Wielka Litera , 2018 , 370 s.: cena 44,90

Jacek Fedorowicz, aktor, dziennikarz, rysownik, znany z wielu filmów, programu w TVP „Dziennik telewizyjny”. Zdobywca wielu nagród: Złoty Ekran, Złoty Mikrofon, Wiktory 2000. W 2018 roku ukończył osiemdziesiąt jeden lat i przez sześćdziesiąt pięć lat, jak sam powiedział: „Wyłażę ze skóry, żeby ludzi rozśmieszać, więc się nie dziwię, że z tym się kojarzę i nie mam nic przeciwko temu”. Nigdy w ciągu tych kilkudziesięciu lat nie wydał tak obszernego zbioru swoich tekstów. Dopiero na koniec 2018 roku w najnowszej książce pt.: „Chamo sapiens” po raz pierwszy opublikował wybrane monologi, dialogi, skecze i różne inne scenki. Dlaczego tak późno? Ponieważ po pierwsze wolał być słuchanym niż przeczytanym. Po drugie, nigdy nie planował i nie znosił zapowiadanych żartów. I po trzecie, miał obawy, czy to co było śmieszne przed kilkudziesięciu laty, rozbawi współczesną publikę. Odwaga i namowa znajomych wzięły górę i z początkiem dziewiątej dekady swojego życia wydał wspaniałą i nietypową książkę „Chamo sapiens”. Wszystkie swoje skecze, dialogi, monologi podzielił na dwanaście działów, te na kilka tytułów, całość spisał na trzystu siedemdziesięciu stronach i uzupełnił własnymi śmiesznymi ilustracjami. Teksty pana Jacka to zapis naszej historii dnia codziennego na przestrzeni wielu lat. Dla młodego czytelnika niektóre z nich mogą być nieznanymi i mało zabawne. Dlatego tym bardziej warto zapoznać się, ewentualnie przypomnieć sobie archiwum dowcipu jednego z najślynniejszych polskich mistrzów satyry.

BIENIEK Mieczysław. **Hajer na kole czyli rowerem po Kirgistanie i Kazachstanie**. – Warszawa : Wydawnictwo Annapurna, 2018 , 375 s.: cena 39,90

Mieczysław Bieniek zwany Hajerem to emerytowany górnik. Lubi podróżować i jak sam powiedział, zalicza się do grupy podróżników, którzy dysponują niewielkim budżetem i nie stać ich na podróżowanie bezpiecznymi i wygodnymi środkami lokomocji. Po raz kolejny wyruszył w podróż rowerem. Pierwsza rowerowa przygoda to „Hajer jedzie do Soczi”, która trwała cztery miesiące i liczyła trzysta tysięcy kilometrów. „Hajer na kole...” to kontynuacja rowerowej wyprawy, w którą pan Mieczysław wyruszył bez dokładnej mapy i przygotowania. Przemierzając się rowerem po Kirgistanie i Kazachstanie, o drogę i ciekawe miejsca do zwiedza-

nia pytał napotkanych, bardzo życzliwych ludzi. Tym razem jego trasa wiodła przez stopy, przełęcze, pustynie oraz ogromne niezamieszkałe tereny. Oprócz przepięknych widoków i ludzi o dobrym sercu Bieniek borykał się z wieloma problemami, które bardzo często porównywał do swojej pracy w kopalni. Wpadał w różne tarapaty (nieporozumienia na lotniskach, trudne warunki pogodowe, ogólne zmęczenie) ale dzięki temu, że jest człowiekiem pełnym optymizmu i humoru, za każdym razem wychodził z nich cało. O każdej przygodzie opowiada z pasją i niesamowitym poczuciem humoru. Książka pełna jest ciekawych anegdot, napisana lekkim stylem i wzbogacona mnóstwem pięknych zdjęć.

HANNAH Kristin . **Wielka samotność** . – Warszawa : Wydawnictwo Świat Książki , 2018 , 507 s.: cena 39,90

Kristin Hannah, autorka wielu bestsellerowych powieści np.: „Zimowy ogród”, „Na domowym froncie”, „Słowik”. W połowie 2018 roku została wydana jej najnowsza powieść obyczajowa „Wielka samotność”. Rzecz dzieje się na Alasce, a bohaterami jest trzyosobowa rodzina: Ernt, Cora i ich trzynastoletnia córka Leni. Ernt, weteran wojenny, był jeniec po powrocie z Wietnamu nie potrafił się odnaleźć. Cierpiał na zespół stresu pourazowego, a swoją agresję wyładowywał na rodzinie. Gdy kolejny raz stracił pracę, podjął decyzję o przeniesieniu się z całą rodziną na Alaskę, ponieważ tam odziedziczył dom i „kawałek” ziemi. Zarówno Cora jak i jej córka Leni miały nadzieję, że w nowej krainie czeka ich lepsza przyszłość, a stan psychiczny Ernta poprawi się. Mimo próśb, ostrzeżeń rodziny i znajomych, wyjechali. Na miejscu zastali walącą się ruderę z ogrodem zarośniętym „chaszczami”, bez prądu, wody, a dzień zimą trwał tylko sześć godzin. Ciężką pracą i z pomocą sąsiadów doprowadzili posesję do stanu umożliwiającego zamieszkanie. Ale wraz z nadejściem zimy i ciemnościami obejmującymi Alaskę stan psychiczny Ernta pogarszał się. Wszedł w konflikt ze wszystkimi mieszkańcami, a żonę i córkę izolował od społeczności, stawiając wielki płot na posesji. Obie kobiety straciły wiele lat życia, walcząc o przetrwanie. W końcu doszło do wielkiej tragedii, zabójstwa. „Wielka samotność” to książka o przemocy domowej, a także dramatyczna i wzruszająca historia rodziny, która walczyła o życie, wolność, miłość i prawdę.

Bogumiła Grabowska

Pracownik

Wypożyczalni Główniej i Wypożyczalni dla Dzieci

MBP w Radomiu

Wypożyczalnia dla Dzieci

Magdalena Kiełbasa

KIEŁBOWICZ Magdalena. Huczy jak w ulu. – Kraków: Znak Emotikon, 2019. – 172 s.; cena 34,90

„Huczy jak w ulu” to pełna ciepła i humoru opowieść o codziennym życiu Uli. Mieszka ona wraz z rodziną na ulicy Makowej w pewnej nadmorskiej miejscowości. Pochodzi z „dobrego domu” i sama też ma ambitne plany na przyszłość. Kocha zwierzęta i bardzo chciałaby prowadzić ogród zoologiczny. Obok rodziców, ważnymi dla dziecka osobami są dziadkowie. Dzięki nim poznaje i skrętnie notuje różne mądrości życiowe. Ma młodszego braciszka, którym wszyscy się zachwycają. Niekiedy w domu na Makowej pomieszkuje także przyrodnia siostra bohaterki, zbuntowana nastolatka Eliza. Ula chodzi do szkoły, w której często dokucza jej kolega z klasy. Ma ukochanego psa Rufusa, który nie lubi być prowadzony do fryzjera. Dziewczynka lubi łakocie z pobliskiej cukierni, które w trudnych chwilach stanowią pocieszenie. Uwielbia czytać książki. Bohaterka jest bystra i często prowadzi wnikliwe obserwacje. W tej z pozoru cichej dzielnicy dużo się dzieje. U miejscowego szewca można posłuchać ciekawych opowieści, a na ulicy zauważyć znaną aktorkę. Postrachem dziewczynki jest bezdomna kobieta – Józefina. Często jednak pozory mylą, a strach ma wielkie oczy. Okazuje się, że owa biedaczka nie jest taka straszna i niemiła, jak z początku ocenia ją bohaterka. To znana śpiewaczka operowa, która wybrała tułaczy los. Jeśli chcecie poznać dokładniej przygody Uli, usłyszeć niesamowitą historię o przyjaźni nawiązanej dzięki korespondencji z butelki, dowiedzieć się, jakie przedmioty zawierała skrzynia skarbów Uli, poznać ulubionego bohatera książkowego dziewczynki, koniecznie sięgnijcie po książkę Magdaleny Kiełbowicz.

CZACZKOWSKA Ewa K. Bajki mariackie. – Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2019. – 80 s.; cena 39,90

Któż z nas w dzieciństwie nie słuchał z zaciekawieniem bajek greckiego bajkopisarza Ezopa, czy rodzimego autora tych utworów Ignacego Krasickiego? Bajka to najstarsza forma literacka, związana z ludową sztuką opowiadania, ustnego przekazywania treści z pokolenia na pokolenie. Współcześnie te

niedługie dzieła utrwalone na papierze stanowią w dalszym ciągu atrakcyjną formę przekazu dla dzieci. Bajki mariackie to zbiór 10 krótkich utworów literackich związanych z pięknym i zabytkowym miastem Krakowem. Te niezwykle opowieści dotyczą zwłaszcza serca tego miasta, którym jest Rynek Główny i majestatycznej budowli zajmującej centralne miejsce na placu, Bazyliki Mariackiej. Z miastem łączy się wiele legend dotyczących choćby założenia grodu przez króla Kraka czy straszego Smoka Wawelskiego. Te mniej znane a równie niesamowite spisała Ewa Czackowska w omawianej książce. Jedna z nich mówi o królowie Bognie, która bardzo nudziła się w zamkniętych komnatach. Uprosiła wiedźmę Rzepichę, by ją oraz wszystkich dworzan przemieniła w wiewiórki. Dlatego też legenda głosi, że zanim na rynku pojawiły się gołębie, zamieszkiwały go wiewiórki. Kolejna bajka wspomina krakowskiego hejnalistę Maćka, który ostrzegał mieszkańców miasta przed zagrożeniem wygrywaną na trąbce melodią. Jeśli interesuje was, jak bohater innej bajki – pleban Bazyliki Mariackiej Stefan poradził sobie ze złymi mocami, czy Kacper uniknie srogiej kary za przewinienia – książka pomoże znaleźć odpowiedzi na te pytania. Polecam!

BEDNAREK Justyna. Babcocha. – Warszawa: Wydawnictwo Poradnia K, 2018. – 132 s.; cena 39,99

„Babcocha” to barwna opowieść uatrakcyjniona pięknymi ilustracjami Daniela Le Latour. Bohaterką książki jest wiedźma, która dzięki swojemu nietypowemu środkowi transportu, jakim jest chmura gradowa, dociera do niedużej miejscowości Grajdołek. Zamieszkuje w opustoszałej chacie w towarzystwie tajemniczego Licha. To dobra wiedźma, która posiada wiele czarodziejskich mikstur. Dzięki nim leczy chore zwierzęta. Ma też niesamowite zdolności zamieniania ludzi, w co jej się tylko zamarzy. Czyni to jednak tylko w ostateczności, karząc w ten sposób marudne i złe osoby. Potrafi też zamienić jedną rzecz w inną, np. żółędzie w szczerozłote monety. Wieść o jej zdolnościach szybko rozchodzi się wśród okolicznych mieszkańców. Szczególnie przeciwny czarom jest Sołtys, który stara się znaleźć jakiś sposób na postępowanie Babcochy. Wszystko zmienia się, gdy i jemu potrzebna jest pomoc wiedźmy. A ta lubi pomagać innym w nieszczęściu. Zaprzyjaźnia się z dziewczynką Bernadettą, którą pociesza i umila jej wolny czas. Jeśli interesuje was, jak Babcocha poradziła sobie z duchem cmentarnym, jak sprawiła, że rowerzysta, któremu popsuł się rower, wygrał wyścig, jak pomogła jednemu stroskanemu żółędziowi wyrosnąć na okazałego dęba, zajrzyjcie do książki Justyny Bednarek. Życzę niesamowitych wrażeń!

UTNIK-STRUGAŁA Monika. Po ciemku, czyli co się dzieje w nocy. – Warszawa: Wydawnictwo Nasza Księgarnia, 2019. – 64 s.; cena 49,90

To książka popularnonaukowa na temat doby i wpływu dwóch jej faz: dnia i nocy na życie ludzi i funkcjonowanie świata. Doba to 24 godziny, z których część to dzień, kojarzony z aktywnością fizyczną i psychiczną. Druga część tego czasu – noc, przeznaczona jest na zregenerowanie sił, na odpoczynek. Są to dwie naturalne fazy dnia każdego człowieka i innych istot żywych. Warunkuje je ruch Ziemi wokół Słońca, który sprawia, że na jednej półkuli jest dzień, a na drugiej panuje noc. Kiedy nastaje noc, większość ludzi i zwierząt zasypia. Autorka uświadamia czytelnikowi, że złudne jest wrażenie, że kiedy śpimy, nic się nie dzieje i nasze ciało też zapada w sen. W nocy takie narządy jak gałki oczne, kręgosłup, mózg ciągle pracują. Bywa jednak, że rytm dobowy jest zaburzony. Dzieje się tak, kiedy ktoś cierpi na bezsenność lub lunatykuje. Wiele osób wykonuje zawody, które wiążą się z pracą w porze nocnej. Są to m.in. takie grupy zawodowe jak lekarze, służby porządkowe, piekarze. Noc sprzyja wielu wydarzeniom kulturalnym (Noc Muzeów) i rozrywkowym (sylwester). Późna pora daje możliwość ciekawych obserwacji astronomicznych. Są rośliny, które swoje walory prezentują nocą (maciejka). Także wiele zwierząt prowadzi nocny tryb życia (sowy, nietoperze). Autorka odpowiada na wiele interesujących pytań m.in: dlaczego w nocy rodzi się najwięcej dzieci? W których rejonach świata bywa tak, że dzień i noc trwają czasem 24 godziny? Zachęcam do przeczytania książki.

URBAŃSKA Agnieszka. Na pomoc, Patrycjoo! – Gdańsk: Wydawnictwo Adamada, 2019. – 128 s.; cena 28,99

„Na pomoc, Patrycjoo!” to wesoła historia przygód sympatycznej młodej bohaterki. Patrycja Iskierka, bo tak się nazywa, jest pełną pomysłów, żywiołową dziewczynką. Mieszka z rodzicami w bloku. Ma młodszą siostrę, którą nazwała Zeżorką, przez jej skłonność do ciągłego objadania się. Autorka opisuje problemy, z jakimi borykają się na co dzień młode osoby. Ich codzienność to relacje z sąsiadami. Zwłaszcza jeden okazuje się szczególnie uciążliwy. To pan Franciszek – niegdyś znany iluzjonista, obecnie samotny, marudny starszy pan, który nie lubi dzieci. Ciągłe karcenie Patrycji powoduje, że dziewczynka robi wszystko, by być lubianą. Wiele do życzenia pozostawiają także relacje koleżeńskie od pierwszego dnia w nowej szkole. Dzieci w klasie różnie reagują na nową i do tego jeszcze rudą Patrycję. Jednak łakocie rozdane klasie przez bohaterkę, jej poczucie humoru, bezpośredniość, pomysłowość rozładowują z początku napiętą atmosferę. Tylko jedna

z koleżanek nie darzy sympatią Patrycji i często daje jej się we znaki. Bohaterka na różne sposoby próbuje pozyskać jej przychylność. Najlepszy kontakt ma z chłopcami, którym imponuje naturalnością, odwagą i oryginalnością. Wspólnie z kolegami tworzą zespół muzyczny, układają rymy do piosenek, koncertują. Dziewczynka pokazuje, że każdy jest inny, na swój sposób wyjątkowy i ma jakiś dar. Każdy powinien być sobą tak jak bohaterka, która nie podąża za modą, utartymi schematami, ale ma własny system wartości i swoje priorytety. Zabawna, pouczająca powieść dla młodych czytelników opatrzona pięknymi ilustracjami Marty Krzywickiej. Miłej lektury!

Magdalena Kiełbasa

Pracownik

Wypożyczalni Główniej i Wypożyczalni dla Dzieci
MBP w Radomiu

Czytelnia Regionalna

Dorota Ważyńska

KRAWCZYK Michał, STAN Wojciech. 550 lat. Dzieje radomskich bernardynów 1468-2018. – Radom : Klasztor oo. Bernardynów, 2019. – 256, [14] s. : il. ; cena 35,00

Wydawnictwo albumowe przedstawiające późnogotycki kościół i klasztor oo. Bernardynów, jeden z najpiękniejszych i najcenniejszych zabytków Radomia i tej części województwa mazowieckiego. Autorami pracy są ks. Michał Krawczyk i znany radomski fotografik Wojciech Stan. Album stanowi podsumowanie zeszłorocznych uroczystości 550. rocznicy przybycia oo. Bernardynów do Radomia. W pierwszej części ukazana została historia Zakonu Braci Mniejszych Obserwantów, początki i dzieje klasztoru w Radomiu oraz działalność radomskich zakonników na przestrzeni wieków. Tekst wzbogacają skany dokumentów i archiwalne fotografie, plany oraz mapy. Praca zawiera wykaz źródeł archiwalnych i literatury przedmiotu. Drugą część albumu zajmują zdjęcia autorstwa Wojciecha Stana. Prezentują piękno architektury i jej detale, często niewidoczne z daleka, oraz miejsca niedostępne dla wiernych. W osobnym rozdziale zamieszczono zdjęcia przedstawiające życie codzienne radomskich braci m.in. podczas modlitwy, mszy św., zaangażowania w działalność duszpasterską oraz

w pomoc najuboższym. W dalszej części publikacji znajduje się fotograficzne podsumowanie zeszłorocznych obchodów jubileuszowych. Zdjęcia z mszy św. wzbogacone są fragmentami wygłoszonych podczas uroczystości homilii. Album zamykają fotografie ukazujące współczesny Radom.

OPOKA Teresa Ewa. **Na ścieżkach zdrowia**. – Warszawa : Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2019. – 280 s. ; cena 30,00

Książka jest dokumentem, zapisem autentycznych wydarzeń po proteście robotniczym w czerwcu 1976 roku w Radomiu, który zakończył się starciami z MO i dramatycznymi walkami ulicznymi, a w następstwie późniejszymi represjami władz wobec jego uczestników. Sednem książki są tytułowe „ścieżki zdrowia” jako rodzaj represji i piętno, które odcisnęło się na całym życiu bezpośrednich uczestników wydarzeń. Na jej treść składa się dwanaście reportaży ukazujących losy bohaterów od roku 1976 po dzień dzisiejszy. To świadectwa dziewięciu osób, ofiar „ścieżek zdrowia” opowiedziane przez nich samych oraz historie trzech nieżyjących już bohaterów, przedstawione przez bliskich członków ich rodzin. To między innymi wstrząsająca historia Marka Siedleckiego, który wtedy miał 18 lat i był uczniem „Samochodówki” oraz Zofii Sadowskiej, której mąż zmarł wskutek pobicia na „ścieżkach zdrowia” i późniejszego pobytu w więzieniach.

Z zamiarem napisania książki o bohaterach tamtych wydarzeń autorka nosiła się przez wiele lat. Po raz pierwszy tragiczne szczegóły czerwcowych wydarzeń poznała od swojej przyjaciółki, której brat po „ścieżkach zdrowia” popełnił samobójstwo. Na ich podstawie napisała „Uliczną balladę”, która została wystawiona w radomskim teatrze w 2011 roku.

Książka wydana została przez Instytut Pamięci Narodowej. Zawiera kalendarium wydarzeń Czerwca '76 oraz indeks nazwisk wszystkich osób, które pojawiły się na jej kartach.

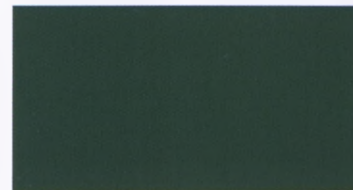
PRZYBYŁOWSKA-HANUSZ Irena. **Szydłowiecka fara pod wezwaniem św. Zygmunta Króla**. – Szydłowiec : Parafia pod wezwaniem św. Zygmunta Króla, 2019. – 113, [3] s. : il. ; cena 35,00

Kolejna publikacja autorstwa Ireny Przybyłowskiej-Hanusz popularyzująca i poszerzająca wiedzę o Szydłowcu i jego zabytkach. Tym razem autorka opisała historię i teraźniejszość szydłowieckiego kościoła i parafii. W książce zawarte są informacje o patronie kościoła, parafii i dekanatu szydłowieckiego – św. Zygmuncie

Królu. Na tle dziejów miasta autorka przedstawiła historię parafii, której początki sięgają 1401 roku. Omówiła architekturę kościoła oraz zabytkowe tablice nagrobne na przykościelnym placu. Opisała wnętrze świątyni: prezbiterium, nawę, kaplice i kruchty, ołtarze, obrazy i rzeźby. W pracy zamieszczony został wykaz kościołów wchodzących w skład szydłowieckiego dekanatu i lista proboszczów pracujących w tej parafii od początku jej istnienia, a także księży pracujących poza granicami kraju. Omawiając współudział parafian w życiu kościoła autorka scharakteryzowała działalność organizacji i grup parafialnych działających przy kościele oraz aktywny udział dorosłych, młodzieży i dzieci w świątach o charakterze religijnym. Publikację uzupełniają fotografie przedstawiające detale architektoniczne świątyni oraz bibliografia przedmiotowa.

Dorota Ważyńska

Kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Z Czasopism Regionalnych

Izabela Mróz

MADEJSKI, Jerzy. **Małe muzeum wielkiej historii** // *Gazeta Radomska*. – 2019, nr 62, s. 5, il.

30 marca 2019 r. w Radomiu zainaugurowano działalność wyjątkowego, jedynego w Polsce Muzeum Polskich Rowerów. Jerzy Madejski relacjonuje przebieg uroczystości otwarcia placówki. Akcentuje zaangażowanie grupy pasjonatów, retrocyklistów ze stowarzyszenia „Sprężystości” – pomysłodawców i koła napędowego przedsięwzięcia. Autor artykułu oprowadza nas po pierwszej muzealnej wystawie „90 lat rowerów Łucznicz i nie tylko”. Opisując eksponaty zgromadzone w muzeum, przybliży bogate tradycje radomskiego przemysłu rowerowego, przypomina sylwetki i osiągnięcia wspaniałych kolarzy oraz zapomniane, bądź zupełnie nieznane dla większości z nas, karty z historii radomskiego kolarstwa. Artykuł zachęca do wizyty w Muzeum Polskich Rowerów, które niewątpliwie stanie się wizytówką Radomia i przyczyni do promocji naszego miasta.

PUTON, Paweł. **Pomnik Katyński w Radomiu** // *Królowa Świata*. – 2019, nr 4 (66), s. 8-11, il.

Paweł Puton przybliży nam radomskie miejsca i fakty odnoszące się do zbrodni katyńskiej z roku 1940. Opisuje szczegółowo powstały w 1990 r. Pomnik

Katyński, znajdujący się przy głównej alei cmentarza na ulicy Limanowskiego, znany z pewnością mieszkańcom naszego miasta. Mało kto jednak wie, że już w okresie PRL-u, gdy nie można było mówić o Katyniu, u nas w Radomiu w latach 80-tych stał w tym miejscu symboliczny brzoźowy krzyż z blaszaną tabliczką i odpowiednim napisem, postawiony z inicjatywy Antoniego Jacka Jerza. Z przytoczonej przez autora relacji Dariusza Żytnickiego – świadka i uczestnika tamtych wydarzeń, dowiadujemy się o brawurowej, potajemnej akcji grupy działaczy opozycyjnych, którzy w nocy z 31 października na 1 listopada 1981 r. ustawili na terenie cmentarza drewniany krzyż. Artykuł przybliży nam również tragiczne losy Stanisława Kłosowicza – związanego przez pewien czas z Radomiem mistrza kolarskiego, który w 1943 r. został wytypowany przez Niemców do grona osób wchodzących w skład komisji uczestniczącej w niemieckich badaniach katyńskich grobów. Zaciążyło to na dalszym jego życiu – jako niewygodny świadek został zesłany przez Rosjan na Ural, skąd wrócił schorowany i wyniszczony. Niejasne i tajemnicze pozostają również okoliczności jego śmierci w 1955 r. Tekst wzbogacony jest obszernym, unikatowym materiałem ilustracyjnym, w szczególności archiwalnymi zdjęciami brzoźowego krzyża stojącego na cmentarzu w latach 1981-1990, czy fotografiami ryngrafów wydobytych z katyńskich grobów, przywiezionych przez Stanisława Kłosowicza, znajdujących się obecnie w zbiorach jego córki.

WIECZOREK, Janusz. **Sto lat bez „atestu”, czyli rzecz o herbie Radomia // 7 Dni.** – 2019, nr 683, s. 7, il.

Gdyby zapytać mieszkańców naszego miasta, jak wygląda herb Radomia, prawdopodobnie wskazałoby różne jego wzory. Również w przestrzeni miejskiej przez lata funkcjonowało kilka nieoficjalnych, często zdeformowanych wizerunków herbowych. Janusz Wieczorek w swoim artykule wskazuje przyczyny owej różnorodności, przedstawia prawne podstawy dotyczące uregulowań symboliki samorządu terytorialnego, opisuje podejmowane starania w sprawie ujednoczenia herbu Radomia. Obecnie obowiązujący herb, ustanowiony przez Radę Miejską 20 grudnia 1990 r., również budzi wiele kontrowersji i absolutnie nie zamyka dyskusji na jego temat. Autor wnioskuje, aby w oparciu o tradycję historyczną zasady heraldyczne i obowiązujące przepisy prawne jeszcze raz pochylić się nad kwestią wizerunku herbu Radomia. Apeluje do samorządowców o podjęcie stosownych uchwał dotyczących herbu, hejnału, barw miejskich, które by ostatecznie zalegalizowały i uporządkowały kwestie symboliki miejskiej Radomia.

Izabela Mróz

Pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Kronika

Ilona Michalska-Masiarz,
Ewa Ukleja

Radom

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

2-5.04.2019. 42. Radomska Wiosna Literacka. W ramach imprezy otwarto wystawę malarstwa Longina Pinkowskiego zatytułowaną „Cały Longin...”. Obyło się spotkanie autorskie z Jerzym Wlazło, spotkanie z Andrzejem Franaszkiem na temat biografii i twórczości Zbigniewa Herberta, prof. Krzysztof Ćwikliński opowiadał o twórczości Pawła Huelle, a fragmenty opowiadania czytała Danuta Dolecka. Zorganizowano też promocję jubileuszowego numeru „Arterii”, rocznika wydawanego przez Wydział Sztuki UTH w Radomiu.

9.04.2019. „Coś tu nie gra” – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego (Mała Galeria RTF).

25.04.2019. Otwarcie pokonkursowej wystawy fotografii nagrodzonych w Wojewódzkim Konkursie Fotograficznym „Krajobrazy Polskie”, edycja VII „Barwy krajobrazu” (Galeria M-10).

6.05.2019. Finał II Regionalnego Konkursu Czytelniczego dla szkół ponadgimnazjalnych, zorganizowanego przez radomski oddział Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów.

7.05.2019. „Deszczowa fotografia” – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego (Mała Galeria RTF).

8.05.2019. „Przez mój kolorowy świat” – otwarcie wystawy fotografii Patryka Wikalińskiego, radomianina zajmującego się fotografią mobilną.

9.05.2019. Uroczyste obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek 2019.

11.05.2019. „Radom-Brazylia-Radom” – szósty Spacer Literacki z MBP odbył się śladami Jana Gauzeego.

15.05.2019. Prelekcja z cyklu „Dziwne historie książki” pt. „Książka obrazkowa dla dorosłych?”.

16.05.2019. „Sen o teatrze. Listy z tomaszowskiego getta” – promocja książki Izraela Orenbacha.

25.05.2019. W bibliotece zagościł Międzypokoleniowy Festiwal Literatury Dziecięcej „Ojce i dziatki”. W tym dniu wszystkie pokolenia czytelników mogły uczestniczyć w warsztatach „Generator niezwykłych opowieści”, dla dzieci w wieku lat 4-7 zorganizowano warsztaty plastyczne „Brzuchem do góry”, które prowadziła Ula

Palusińska. Odbyło się też spotkanie z Maciejem Wojtyczko zatytułowane „Bromba i inni”.

4.06.2019. „Światła miasta” – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego (Mała Galeria RTF).

7.06.2019. „Jak nie czytam, jak czytam” – bicie rekordu we wspólnym, jednoczesnym czytaniu książek.

7.06.2019. Święto Wolnych Książek czyli książkobranie w bibliotece.

7.06.2019. „Przez mój kolorowy świat” – finał wystawy Patryka Wikalińskiego i warsztaty obróbki fotografii cyfrowej.

8.06.2019. Spotkanie podsumowujące pierwszy sezon Spacerów Literackich z MBP.

11.06.2019. Magiczny Ogród Piotrusia Królika – plenerowy happening czytelniczy dla najmłodszych.

12.06.2019. „interMEDIA2019” – otwarcie wystawy prac studentów Wydziału Sztuki zrealizowanych w ramach przedmiotów Działania intermedialne i Intermedia pod kierunkiem dr. hab. Mariusza Dańskiego.

14.06.2019. „Dziecio-kreacje” – otwarcie wystawy prac dzieci uczestniczących w zajęciach plastycznych

w „Kuzni Artystycznej” MOK „Amfiteatr” (Galeria M-10).

FILIA NR 1

5.04.2019. Wanda Rutkiewicz – spotkanie autorskie z Elżbietą Sieradzińską zorganizowane w ramach 42 Radomskiej Wiosny Literackiej.

12.04.2019. Spotkanie z bajkopisarzem Wojciechem Krupą.

12.04.2019. Zajęcia w ramach Klubu Gier Planszowych.

16.04.2019. O mocy uśmiechu – spotkanie dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.

16.04.2019. Warsztaty edukacji finansowej.

23.04.2019. *Kto czyta – żyje wielokrotnie. Kto zaś z książkami obcować nie chce, na jeden żywot jest skazany* – spotkanie z radomskimi pisarzami: Grzegorzem Bartosem, Ewą Podsiadły-Natorską, Anną Liwinek i Adrianem Szarym, zorganizowane z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich.

24.04.2019. „Wiosna, wiosna, ach to ty...” – wieczór poezji w recytacji aktorów radomskiego teatru Proscenium z muzyką w wykonaniu Krzysztofa Iwańczuka.

26.04.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

30.04.2019. Czy prawdziwy znaczy lepszy? – spotkanie dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.

7.05.2019. Wizyta w bibliotece – spotkanie dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.

10.05.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

13.05.2019. *Żyję, bo czytam* – spotkanie z Barbarą Łopuszyńską, autorką bloga poświęconego książkom i czytaniu.

14.05.2019. Warsztaty edukacji finansowej.

17.05.2019. Pod ciemną skórą Filipin – spotkanie z podróżnikiem Tomaszem Owsianym.

11.06.2019. O mocy uśmiechu – spotkanie dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.

11.06.2019. Warsztaty edukacji finansowej.

13.06.2019. Jugosławia. Rozsypana układanka – spotkanie podróżnicze z Beatą i Pawłem Pomykalskimi.

14.06.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

18.06.2019. Jakie zwierzątka mieszkają... w brzuszku? – spotkanie dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.

28.06.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

FILIA NR 2

2.04.2019. Niezwykłe królowe egipskie – spotkanie autorskie z Ewą Kasalą i wystawa prac Haliny Strusińskiej inspirowanych twórczością pisarki zorganizowane w ramach 42 Radomskiej Wiosny Literackiej.

11.04.2019. Palmy, pisanki, zajączki – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

13.04.2019. Od pierwszego słowa – warsztaty literackie dla młodzieży.

18.04.2019. Pisanki – kolorowe malowanki – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

25.04.2019. Spotkanie autorskie z Wojciechem Krupą.

8.05.2019. „#Biblioteka – co to jest?” – spotkanie zorganizowane z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek.

14.05.2019. Księgowir, czyli porywanas biblioteka – spotkanie zorganizowane z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek.

18.05.2019. Od pierwszego słowa – warsztaty literackie dla młodzieży.

21.05.2019. Spotkanie autorskie z Małgorzatą Smelcerz, radomską poetką.

28.05.2019. Magiczna moc biblioteki – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

3-5.06.2019. W ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom zorganizowano spotkania czytelnicze z Agatą Morgan, wicedyrektor biblioteki w Radomiu, Karoliną Tkaczyk, wolontariuszką w filii nr 2, z Agnieszką Krzyczkowską, animatorką Teatryku Kamishibai. Dzieciom czytała także Justyna Kosiarska, bibliotekarka w PSP nr 24 oraz Elżbieta Kęsiak, czytelniczka filii nr 2.

11.06.2019. Jak zostać dzieckiem książek? – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

15.06.2019. Kolejne spotkanie w ramach cyklu warsztatów literackich dla młodzieży Od pierwszego słowa.

18.06.2019. Czary domowe, czyli Funio i spółka – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika nawiązujące do książki Jerzego Włazło „Głupi Funio”.

25.06.2019. Czy książkowa wieża istnieje? – zajęcia z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

FILIA NR 6

1.04.2019. HOŁD POETOM – TRIBUTE TO POETS – otwarcie wystawy prac grupy 4/4 w składzie: Teresa Byściec, Anna Ludwicka, Barbara Wziątek, Anna Zimoląg, zorganizowanej w ramach 42 Radomskiej Wiosny Literackiej.

3.04.2019. Cesaria Evora – spotkanie autorskie z Elżbietą Sieradzińską zorganizowane w ramach 42 Radomskiej Wiosny Literackiej.

11.04.2019. Spotkanie dla najmłodszych z cyklu Baśniowa Szóstka.

12.04.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

24.04.2019. Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.

26.04.2019. „Tygiel” – promocja antologii utworów uczestników warsztatów literackich prowadzonych przez Adriana Szarego w Stowarzyszeniu Centrum Młodzieży „Arka”.

10.05.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

14.05.2019. Bohaterowie ulubionych baśni – spotkanie z cyklu Baśniowa Szóstka.

20.05.2019. „Petersburg. Historia i kultura” – otwarcie wystawy fotografii Zbigniewa Stanisławskiego.

29.05.2019. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki.

4-5.06.2019. W ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom odbył się Dzień Drukarza – zajęcia przybliżające proces powstawania książki, oraz spotkanie z Adrianem Szarym, zatytułowane „Jak powstają bajki”.

11.06.2019. „Pracownia 220 (V)” – otwarcie wystawy prac malarskich studentów Wydziału Sztuki UTH.

14.06.2019. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

18.06.2019. Baśnie z dalekich zakątków świata – spotkanie z cyklu Baśniowa Szóstka.

26.06.2019. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki.

FILIA NR 16

4.04.2019. Spotkanie dla najmłodszych z Jerzym A. Włazło, autorem książki „Głupi Funio”, zorganizowane w ramach 42. Radomskiej Wiosny Literackiej.

5.04.2019. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla młodzieży.

11.04.2019. Wielkanocne cuda – warsztaty plastyczne zorganizowane w ramach cyklu Pokój Pełen Opowieści.

24.04.2019. Opowieści z kuferka babuni – quiz wiedzy o baśniach i bajkach.

10.05.2019. „Zakłęte historie” – otwarcie wystawy fotografii Michała Musialika.

16.05.2019. Każdy zawód jest ciekawy – spotkanie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

17.05.2019. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla młodzieży.

20.05.2019. Jak to jest z tą literaturą faktu? – warsztaty kreatywnego pisania zorganizowane z okazji Tygodnia Bibliotek.

21.05.2019. Laurka dla mamy – warsztaty z okazji Dnia Matki zorganizowane we współpracy z MOPS.

23.05.2019. Mamy – nasze dobre wróżki – spotkanie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

5.06.2019. Waldemar Walczuk, prezes Spółdzielni Mieszkaniowej „Południe”, czytał dzieciom w ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom.

7.06.2019. Ksiądz kan. Czesław Wawrzyńczak, proboszcz parafii Chrystusa Dobrego Pasterz, czytał dzieciom w ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom.

12.06.2019. Spotkanie z Panem Twardowskim ukrytym w książce „Trzy

dobrze uczynki” Marty Trojanowskiej w ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom.

13.06.2019 Co powinien wiedzieć skaut – spotkanie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

14.06.2019. Aleksandra Kupis, instruktorka Szkoły Tańca „Frajda”, czytała dzieciom w ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom.

IŁŻA

4.03.2019. Papierowa wiklina – warsztaty dla dorosłych użytkowników biblioteki.

23.03.2019. Szachy w bibliotece – nauka gry dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

26.03.2019. Basia – spotkanie z Zofią Stanecką w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci. Autorka cyklu książek o Basi odwiedziła czytelników Oddziału dla Dzieci MGBP w Iłży.

28.03.2019. Międzynarodowy Dzień Poezji – Inspiracje twórczością Leśmiana – warsztaty plastyczne połączone z czytaniem poezji, w ramach kolejnego spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci. Prace plastyczne namalowane na podstawie utworów Bolesława Leśmiana zostały zgłoszone na ogólnopolski konkurs.

10.04.2019. Najpiękniejsza palma wielkanocna – podsumowanie konkursu plastycznego. Wykonane prace wzięły udział w procesji Niedzieli Palmowej.

2.04, 8.04.2019. Mądrzy Cyfrowi – dwa spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci, podczas których przeprowadzono próby nagraniowe uczestników projektu „MC”, a w ramach Wesołej Poradni Językowej odbyły się ćwiczenia z frazeologizmów, dykcji i emisji głosu.

10.04.2019. Mądrzy Cyfrowi – uroczyste zakończenie projektu, wiceburmistrz Iłży Dorota Paczyńska wręczyła zaangażowanej w realizację projektu młodzieży dyplomy i nagrody.

25.04.2019. Dyskusyjny Klub Książki – „Tylko przeżyć. Prawdziwe historie rodzin polskich żołnierzy” – spotkanie autorki książki Sylwii Winnik z członkiniami DKK oraz młodzieżą licealną.

8-10.05.2019. Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – Oddział dla Dzieci zorganizował spotkanie połączone z głośnym czytaniem w szkole w Alojzowie oraz dwie lekcje biblioteczne dla przedszkolaków.

14.05.2019. Mały Miś w świecie wielkiej literatury – spotkanie z przedszkolakami w ramach projektu promującego czytanie.

19.05.2019. „Pax Poloniae” – III Jagielloński Turniej Szachowy w ramach funkcjonowania przy MGBP w Iłży szkoły szachowej. Oprócz biblioteki organizatorami turnieju byli: Kapituła Kultury Szachowej, Uczniowski Klub Sportowy „Roszada Radom”, Akademia Szachowa Marka Niedźwieckiego. Patronat honorowy objął burmistrz Iłży Przemysław Burek. W rozgrywkach szachowych wzięło udział 28 uczestników.

21.05.2019. Żołnierz Wyklęty – spotkanie z Leszkiem Żebrowskim, historykiem, autorem książek, zorganizowane przez Iłżeckie Towarzystwo Historyczno-Naukowe oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę. Spotkanie poświęcono jednemu z żołnierzy wyklętych, podporucznikowi Janowi Kaimowi pseudonim „Filip”, nazywanemu „męczennikiem Mokotowa”, który pochodził ze wsi Starosiedlice koło Iłży, a pochowany jest na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Filia w JASIEŃCU IŁŻECKIM

24.03.2019. Powitanie wiosny – impreza integracyjna na terenie Nadleśnictwa Marcule. Dzieci z grupy teatralnej skupionej przy bibliotece w Jasięncu Iłżeckim uroczą się pożegnały zimą, topiąc własnoręcznie wykonane marzanny. Następnie zaprezentowały zgromadzonej publiczności widowisko humorystyczne „Czerwony Kapturek szuka księcia”.

9.05.2019. Tydzień Bibliotek – lekcja biblioteczna dla uczniów klas przedшкоlnych oraz klasy „0” o różnego rodzaju bibliotekach, połączona z głośnym czytaniem i rozmowami o ulubionych książeczkach.

19.05.2019. Festyn Ludowy – impreza integracyjna, podczas której dzieci z grupy teatralnej działającej przy filii bibliotecznej przedstawiły spektakl „Kopciuszek” w wersji współczesnej.

Filia w KRZYŻANOWICACH

15.03-14.04.2019. Warsztaty przedświąteczne zorganizowane przez bibliotekę. Cykl spotkań dla dzieci i dorosłych połączony z nauką tworzenia wyrobów z papierowej wikliny i bibuły w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej.

26.03.2019. „Pępek Świata” – spektakl edukacyjny w wykonaniu aktorów Teatru „Maska” z Krakowa. Przedstawione zostały problemy młodych ludzi związane z dojrzewaniem, budowaniem relacji z najbliższymi, dokonywaniem wyborów życiowych.

Filia w PAKOSŁAWIU

22.03.2019. Bajkowe Piątki – kolejne spotkanie z cyklu spotkań w bibliotece z uczniami klas „0”; głośne czytanie urozmaicone zgadywankami i zabawami literackimi. Tym razem tematem przewodnim była wiosna.

10.05.2019. Czytanie może sprawić radość – lekcja biblioteczna dla uczniów klasy „0” szkoły podstawowej.

26.05.2019. Dzień Matki – tematyczne spotkanie uczniów klasy „0” w bibliotece. Dzieci recytowały wierszyki o mamach, przedstawiły scenkę teatralną, wykonały laurki.

Filia w SEREDZICACH

7.03.2019. Koło Plastyczno-Teatralne – inauguracja działalności koła zainteresowań, którego członkami są dzieci; zajęcia przygotowywane są w ramach współpracy filii bibliotecznej i świetlicy wiejskiej. Tematem pierwszego spotkania był Dzień Kobiet, rozmawiano o historii tego święta, o roli kobiet i zawodach przez nie wykonywanych, powstały piękne bibułkowe bukiety.

15.03.2019. Szukamy Wiosny – kolejne zajęcia we współpracy z wiejską świetlicą. W programie: głośne czytanie opowiadania Hanny Zdzitowieckiej, zajęcia literackie, plastyczne i manualne.

18.03.2019. „Pępek Świata” – spektakl w wykonaniu krakowskiego Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska” dla uczniów miejscowej szkoły podstawowej.

21.03.2019. Topienie Marzanny – zajęcia nawiązujące do staropolskie-

go zwyczaju znanego od XV wieku. Dzieci dowiedziały się o symbolicznym znaczeniu obrzędu, własnoręcznie wykonały kukły Marzanny, które wspólnie wrzucono do rzeki na znak pożegnania zimy.

14.04.2019. Najładniejsza ozdoba świąteczna – rozstrzygnięcie III Regionalnego Konkursu podczas Kiermaszu Wielkanocnego; nagrodzono Świetlicę Wiejską oraz filię biblioteczną w Seredzicach.

JASTRZĘBIA

14.03.2019. Mały Konkurs Recytatorski – I etap konkursu dla dzieci i młodzieży odbył się w GBP w Jastrzębi. Konkurs zorganizowany pod patronatem: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Starostwa Powiatowego w Radomiu, Samorządu Miasta Radomia, Wójta Gminy Jastrzębia.

13.05.2019. „Co w trawie piszczy” – spektakl edukacyjny dla przedszkolaków w wykonaniu Teatryku Edu-Artis z Krakowa. Dzieci dowiedziały się także jak korzystać z biblioteki, obejrzały niezwykle egzemplarze książek, np. wykonane z materiału, plastikowe, z ruchomymi elementami.

Filia w BARTODZIEJACH

16.05.2019. Spotkanie z uczniami klas 0-3 zorganizowane przez Gminną Bi-

bliotekę w Jastrzębi z okazji Tygodnia Bibliotek. Dzieci poznały różne rodzaje książek, dyskutowały czym różni się księgarnia od biblioteki a słownik od encyklopedii, wspólnie zgadywały hasła „Krzyżówki bibliotecznej”.

Filia w LESIOWIE

14.05.2019. Tydzień Bibliotek. „Krzyżówka Biblioteczna” – lekcja biblioteczna dla dzieci ze szkoły podstawowej w Lesiowie, wspólne rozwiązywanie krzyżówki, rozmowy o książkach i ulubionych bohaterach literackich.

Filia w MAKOSACH STARYCH

15.05.2019. Z okazji Tygodnia Bibliotek odbyło się spotkanie uczniów szkoły podstawowej z dyrektorką Gminnej Biblioteki w Jastrzębi. Rozmawiano o bibliotece, o ulubionych książkach, o molach książkowych i wielu innych sprawach związanych z biblioteką.

JEDLIŃSK

15.03.2019. Lekcje biblioteczne dla uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego z Jedlińska.

1.04.2019. Wiersze Jana Brzechwy – głośne czytanie i zabawy integracyjne dla przedszkolaków.

11.04.2019. Ze szkolnej ławy widzialne – spotkanie z Bożeną Zbrożną,

pisarką regionalną, autorką wspomnień o Bierwcach.

11.04.2019. Seans filmowy w bibliotece: „Katyń – ostatni świadek” – projekcja filmu w reżyserii Piotra Szkoplika.

8-15.05.2019. W ramach Tygodnia Bibliotek zorganizowano cykl zajęć promujących czytelnictwo i bibliotekę. W programie były lekcje biblioteczne, kiermasz taniej książki, spektakl „Co w trawie piszczy” w wykonaniu Teatru Edu-Artis z Krakowa, głośne czytanie wierszy polskich poetów, seans filmowy w bibliotece – „Sufrażystka” w reżyserii Sarah Gavron.

JEDLNIA-LETNICKO

10.04.2019. „Książka poszerza horyzonty” – wystawa pokonkursowa prac plastycznych uczniów klas 4-6 z Natolina. Konkurs zorganizowano w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

30.05.2019. Malarstwo Jolanty Kosiec – uroczyste otwarcie wystawy prac absolwentki Wydziału Sztuki UTH w Radomiu.

KOWALA

28.03, 9.04.2019 Wspomnienie o Janie Tarnasiewiczzu – spotkanie w Gminnej Bibliotece poświęcone postaci cenio-

nego nauczyciela, działacza kultury, bibliotekarza. Swoimi wspomnieniami o Janie Tarnasiewiczu dzielili się najstarsi mieszkańcy Kowali i okolic.

26.04.2019. Żonkile – akcja społeczno-edukacyjna zorganizowana przez Gminną Bibliotekę wraz z filiami we współpracy z Świetlicą Środowiskową „Szansa”. Młodzież i dzieci przygotowali plakaty upamiętniające wydarzenia w getcie warszawskim, własnoręcznie wykonane papierowe żonkile wręczano mieszkańcom gminy Kowala. W bibliotece wyeksponowano książki dotyczące powstania w getcie.

Filia w PARZNICACH

8.05.2019. Jak korzystać z biblioteki? – lekcja biblioteczna dla dzieci z oddziału przedszkolnego PSP w Parznicach, którą wspólnie przeprowadziły bibliotekarki z biblioteki szkolnej, filii biblioteki publicznej oraz GBP w Kowali. Na zakończenie dzieci wysłuchały baśni Hansa Christiana Andersena „Brzydkie kaczątko”.

PIONKI

19.03.2019. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków połączona z głośnym czytaniem.

24.04.2019. „Pionki, przyroda i ja” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego ogłoszonego przez Miejską Biblio-

tekę adresowanego do mieszkańców Pionek.

9.16.05.2019. Lekcje biblioteczne dla grup przedszkolnych.

24.05.2019. „Moja mama czarodziejka” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego i wręczenie nagród.

Filia Nr 1

8.03.2019. „Mix Media” – wystawa prac malarskich Małgorzaty Kilianek w Galerii „Wolumin”.

21.03.2019. Porozmawiajmy o... Wiślawie Szymborskiej – spotkanie Czytelniczego Klubu Książki.

25.04.2019. Marek Grechuta – romantyk z Zamościa – spotkanie CKK.

10.05.2019. Wystawa malarstwa Tomasza Wróblewskiego w Galerii „Wolumin”.

16.05.2019. Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków.

23.05.2019. Matka w literaturze i sztuce – spotkanie CKK.

PRZYTYK

8.05.2019. „Co w trawie piszczy?” – interaktywny spektakl edukacyjny w wykonaniu aktorów krakowskiego Teatru Edu-Artis. Dzieci z samorzą-

dowego przedszkola z uwagą śledziły losy Pszczółki Mai, Gucia oraz założonej przez nich biblioteki na leśnej polanie.

SKARYSZEW

1.03.2019. Międzynarodowy Dzień Kota – tematyczna lekcja biblioteczna dla przedszkolaków. Dzieci obejrzały bajkę „Kot w butach” przedstawioną za pomocą teatryku kamishibai, opowiedziały o swoich pupilach i ich zwyczajach, wykonały papierową figurkę kotka, na zakończenie wyświetlono film animowany „Przygody Kota Filemona”.

20.03.2019. Korzystanie z komputerów w miejscu publicznym – warsztaty edukacyjne dla najmłodszych czytelników biblioteki. Przedszkolaki zapoznali się z budową komputera, prostymi programami dla dzieci, stworzyły własne grafiki, które zostały wydrukowane. Po zajęciach dzieci obejrzały krótki film na temat bezpiecznego korzystania z komputera.

11.03.2019. Kiermasz wydawnictw regionalnych podczas Skaryszewskich Targów Końskich tzw. „Wstępów”. Kiermasz przygotowała Miejsko-Gminna Biblioteka.

22.03.2019. „Nad rodzinnym albumem: Teresa Lipowska w rozmowach z Iloną Łepkowską” – promocja książki oraz spotkanie czytelników z Teresą Lipowską i Moniką Mularską-Kucha-

rek – terapeutą, trenerem umiejętności psychospołecznych. Zaproszone panie dyskutowały o sprawach życia codziennego, rodziny, kariery aktorki.

26.03.2019. „Obywatel Igła – krakowicz ze Skaryszewa: analiza mikrohistoryczna kontrrewolucji wyklętych” – promocja książki prof. Grzegorza Motyki. Spotkanie z autorem poprowadził prof. dr hab. Marek Wierzbicki z radomskiej delegatury IPN, wprowadzając zebranych w tematykę losów żołnierzy wyklętych w powojennej Polsce. Publikacja przedstawia losy Tadeusza Zielińskiego, pseudonim „Igła”, młodego żołnierza Armii Krajowej, działającego w regionach radomskim i kieleckim. Książka powstała na podstawie badań dokumentów przeprowadzonych w archiwach polskich i zagranicznych.

24.04.2019. „Pamiętamy: Aspirant Jan Abramczyk” – nietypowa lekcja historii w bibliotece przygotowana przez uczniów klas mundurowych Liceum w Chwałowicach.

6.05.2019. Jak powstaje książka – kreatywne warsztaty dla dzieci. Zajęcia przeprowadziła Joanna Tyluś-Malak z Wydawnictwa „Kurza Stopka”. W spotkaniu wzięły udział dzieci z klas II i III z Publicznej Szkoły Podstawowej im. Orłąt Lwowskich w Skaryszewie.

8-15.05.2019. Tydzień Bibliotek – cykl zajęć edukacyjno-integracyjnych

adresowany do najmłodszych czytelników. W programie: głośne czytanie, teatrzyk kamishibai, zabawy z robotem edukacyjnym typu Photon, gry planszowe, zabawy literackie dla najmłodszych.

Filia w ODECHOWIE

8-10.05.2019. Cykl lekcji bibliotecznych dla przedszkolaków i uczniów przeprowadzony w Tygodniu Bibliotek. W programie m.in.: jak korzystać z biblioteki, jak dbać o książki, rozwiązywanie zagadek literackich, słuchanie bajek, wyszukiwanie informacji.

Filia w MAKOWIE

11-15.03.2019. Nowości wydawnicze dla dzieci i młodzieży – cykl lekcji bibliotecznych dla uczniów klas 4-6.

22.03.2019. „Promienny pisarz” – inscenizacja przygotowana przez członków kółka teatralnego działającego przy szkole i bibliotece. Spektakl wystawiono podczas Święta Patrona Szkoły w Makowie – Kornela Makuszyńskiego. Scenariusz napisała nauczycielka Lidia Banaszekiewicz, reżyserem przedstawienia oraz autorką scenografii była bibliotekarka Dorota Lis.

5.05.2019. Majówka Wiejska (V) w Makowie. Filia biblioteczna była współorganizatorem imprezy integrowo-edukacyjnej: pomoc w przy-

gotowaniach, promocja wydarzenia, wybór tekstów, scenografia, przygotowanie z dziećmi z kółka teatralnego inscenizacji pt. „Dwie Majówki”.

10.05.2019. Przerwa na Czytanie – udział biblioteki i jej czytelników w ogólnopolskiej akcji.

WIERZBICA

15.03.2019. Zabawa z Królikiem Franekiem – lekcja biblioteczna dla przedszkolaków z Zalesic. Głośne czytanie książeczki Marty Krzemińskiej „Królik Franek i tajemnica dobrej zabawy” i dyskusja z dziećmi o uczuciach, emocjach i o tym, co jest najważniejsze aby dobrze i wesoło się bawić.

25.03.2019. „Żywa woda” – w ramach obchodów Światowego Dnia Wody dzieci z wierzbickiego przedszkola uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych przygotowanych przez bibliotekę.

3.04.2019. Po nitce do kłębka, czyli jak korzystać ze słowników i encyklopedii – lekcja biblioteczna dla uczniów klasy 6. Druga część spotkania była poświęcona historii Wierzbicy. Młodzież zapoznała się z najważniejszymi informacjami dotyczącymi miejscowości, czasu jej świetności, powolnej pauperyzacji, czasu powstań narodo-wo-wyzwoleńczych, utraty praw miejskich, epidemii cholery i innych ważnych wydarzeń.

16.04.2019. W wielkanocnym koszyku – warsztaty tworzenia pisanek przy użyciu wosku pszczelego i kolorowych barwników. Zajęcia poprowadziła Urszula Sus – emerytowana dyrektorka GBP w Kowali.

24-30.04.2019. Literacki świat Pani Ewy – cykl zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków. Dzieci poznawały twórczość Ewy Szelburg-Zarembiny, najmłodszy słuchali utworów z książki „Wesołe historie”, starsi poznali legendę podhalańską „Chłopiec z perły urodzony”. Nie zapomniano o najbardziej znanym wierszu „Idzie niebo ciemną nocą”.

WOLANÓW

8.03.2019. Kobiety to my... – spotkanie w bibliotece adresowane do czytelniczek, zorganizowane z okazji Dnia Kobiet. Przy kawie rozmawiano o ulubionych książkach, autorach, nawykach czytelniczych. Wręczono kwiaty wszystkim paniom, a laureatki konkursu „Najlepszy Czytelnik Roku” otrzymały gratulacje i upominki. Spotkaniu towarzyszyły dwie wystawy. Pierwsza z nich „Kobieta z książką w malarstwie” skupiała reprodukcje dzieł znanych mistrzów, druga wystawa „Akwarelowe kwiaty” to prace Małgorzaty Wólczyńskiej.

26.04.2019. W świetle baśni Hansa Christiana Andersena – finał turnieju czytelniczego, którego organizatorami

byli Gminna Biblioteka oraz Gminne Centrum Kultury.

2.05.2019. „Calineczka” – głośne czytanie baśni Hansa Christiana Andersena adresowane do przedszkolaków.

9.05.2019. Czwartkowe spotkanie przy stoliku w Gminnej Bibliotece – pierwsza impreza czytelnicza z cyklu.

20.05.2019. „O finansach... w bibliotece” – GBP zakwalifikowała się do projektu; zaplanowano cykl spotkań edukacyjnych i kurs internetowy.

ZAKRZEW

4.03-6.05.2019. Kurs komputerowy dla seniorów i nie tylko – cykl 10 spotkań edukacyjnych prowadzony przez Gminną Bibliotekę.

11-17.03.2019. „Robert Grudzień i Zakrzewiaki – współpraca artystyczna” – wystawa fotograficzna prezentowana w lutym w Gminnej Bibliotece w marcu została udostępniona w kościele Ojców Bernardynów w Radomiu.

11.03.2019. „Dzień Sołtysa” – uroczystość zorganizowana przez Wójta i Radę Gminy we wnętrzach zakrzewskiej biblioteki.

22.03.2019. „Piękna nasza Polska cała” – otwarcie wystawy malarstwa księdza Stanisława Drąga w sali wido-

wiskowej zakrzewskiej biblioteki. Wernisażowi towarzyszył Koncert Roberta Grudnia.

26.03.2019. Tanzania, Kenia, Uganda, Rwanda – różnorodność Afryki – spotkanie z Robertem Gondkiem, podróżnikiem, fotografikiem, autorem filmów i książek o Afryce.

26.04.2019. Bardowie Solidarności – koncert piosenek i pieśni związanych z podziemiem politycznym lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych; utwory Jacka Kaczmarskiego, Przemysław Gintrowskiego, Jana Krzysztofa Kelusa, Jana Pietrzaka i in. w wykonaniu czterech profesjonalnych muzyków skupionych wokół Zbigniewa Murawskiego – kierownika artystycznego projektu.

29.04.2019. „Z ortografią za pan brat” – V Gminny Konkurs Ortograficzny zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną oraz PSP w Zakrzewie.

17-21.05.2019. „Pomniki i tablice upamiętniające Św. Jana Pawła II” – wystawa fotografii radomianki Magdaleny Błażewicz.

Filia w GULINKU

8-18.04.2019. Pisanki, palmy, koszycki... – cykl bibliotecznych warsztatów artystycznych dla dzieci i młodzieży; wykonane prace zostały zaprezentowane w Domu Ludowym

w Gulinku podczas święcenia pokarmów.

Filia w WACYNIE

10-11.04.2019. Lekcje biblioteczne dla dzieci z klas przedszkolnych PSP w Bieliszce, w programie: głośne czytanie, zabawy z chustą animacyjną i tunelem.

Filia w WOLI TACZOWSKIEJ

1.03.-7.05.2019. „Łowcy słów” – konkurs edukacyjny dla dzieci i młodzieży. Zadaniem uczestników było wyszukanie nazw zawodów na wskazaną przez organizatora literę. Uczestnicy korzystali z różnych źródeł informacji: słowników, encyklopedii, Internetu, informacji od rodziny, nauczycieli, starszych kolegów. Łącznie uczniowie wyszukali 385 zawodów.

Ilona Michalska-Masiarz

Kierownik
Działu Promocji Książki i Biblioteki
MBP w Radomiu

Ewa Ukleja

Kierownik
Działu Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej
MBP w Radomiu

Zaprosili nas
Anna Skubisz-Szymanowska

Dyrekcja, nauczyciele, uczniowie Zespołu Szkół Skórzano-Odzieżowych, Stylizacji i Usług w Radomiu na galę finałową IV Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodych Projektantów KREACJE – PROWOKACJE (1.03.2019).

Przewodniczący Rady Powiatu Krzysztof Murawski, Starosta Radomski Waldemar Trelka, Powiatowa Rada Sportu na X Galę Mistrzów Sportu powiatu radomskiego (8.03.2019).

Towarzystwo Polsko-Austriackie oddział w Radomiu oraz „Łaźnia” – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na spotkanie z literaturą austriacką pt. „Austriackie postacie literackie – Artus Schnitzler – wybitny pisarz z okresu modernizmu wiedeńskiego” (12.03.2019).

„Łaźnia” – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy „Uratować od zapomnienia. Zabytki techniki z kolekcji Emila Trybuła” (15.03.2019).

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na akcję „Stwórz pisanek – pomóż dzieciom” (30.03.2019).

Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku na otwarcie wystaw: Katarzyny Józefowicz „poza słowami”, „Przed-

wiośnie” Bogusława Bochorczyka i Zbigniewa Sałaja oraz „Bestiarium” z udziałem artystów: Basia Bańda, Czekalska+Golec, Wojciech Doroszuk, Miss Fish, Zofia Gramz, Günter Grass, Irena Kalicka, Katarzyna Kozyra, Art. Spiegelman, Rafał Wilk (30.03.2019).

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu na otwarcie wystawy „Arktyka, Antarktyka – 200 lat polskich badań polarnych” (5.04.2019).

Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” na promocję książki Teresy Ewy Opoki „Na ścieżkach zdrowia” i spotkanie z autorką, zorganizowane w ramach cyklu Historia Cię Szuka (5.04.2019).

„Łaźnia” – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy ks. Stanisława Drąga „Kolorami pisane imię Boga” (10.04.2019).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dział Pieczy Zastępczej na uroczyste spotkanie Wielkanocne, zorganizowane w Mazowieckim Centrum sztuki Współczesnej „Elektrownia” (10.04.2019).

„Łaźnia” – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy Elżbiety Staniszew-

skiej „Refleksy ponowoczesności” (12.04.2019).

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na spotkanie Wielkocnocne (16.04.2019).

Muzeum Wsi Radomskiej na otwarcie wystaw „od artysty ludowego do wytwórcy sztuki” i „Życie zakłęte w glinie” (26.04.2019).

Dom Kultury „Idalin” na Złot „modularzy” kolejowych (27-28.04.2019).

Dyrekcja PSP im. J. Kochanowskiego w Zakrzewie oraz Dyrektor Centrum Edukacji, Kultury i Informacji w Zakrzewie do komisji konkursowej V Gminnego Konkursu Ortograficznego (29 i 30.04.2019).

Ośrodek Kultury i Sztuki „Reursa Obywatelska” na II. Spotkania z kulturą Żydowska „Ślad” (13-19.05.2019).

Cyfrowa Biblioteka nasbi na spotkanie: nowe życie biblioteki – jak zmienił się współczesny czytelnik? (14.05.2019).

Dyrektor Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego na uroczystość z okazji Dnia Kierbedziów – Święta Bibliotekarzy i Bibliotek (21.05.2019).

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu na uroczystość otwarcia nowej siedziby (24.05.2019)

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu na piknik z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, zorganizowany w Muzeum Wsi Radomskiej (25.05.2019).

Ośrodek Kultury i Sztuki „Reursa Obywatelska” na promocje książki Pawła Putona „Miejsca i Krzyże Straceń Powstańców Styczniowych w Radomiu” i spotkanie z autorem (28.05.2019).

Oprac.

Anna Skubisz-Szymanowska

SPIS TREŚCI

W pierwszych słowach <i>Anna Skubisz-Szymanowska</i>	1
MINĄŁ ROK Uroczystości Dnia Bibliotekarza i Bibliotek <i>Mariola Turek</i> Szczęśliwa trzynastka – rozmowa z Kingą Olbromską-Miłosz laureatką tytułu Bibliotekarz Roku 2019 <i>Alicja Bożena Śliwa</i>	3 7
RELACJE, REFLEKSJE E-czytelnictwo w bibliotekach publicznych powiatu radomskiego <i>Małgorzata Supryk</i> Nagrody im. Oskara Kolberga rozdane <i>Teresa Niewczas</i>	12 16
WYDARZENIA Opowieści z kufierka babuni. Quiz wiedzy o baśniach i bajkach <i>Dorota Kowalik-Nienartowicz</i>	19
DZIAŁAMY (NIE)PROWINCJONALNIE Uroczyste otwarcie Biblioteczki Pana Leśmiana <i>Teresa Niewczas</i> Wakacje w iłżeckiej bibliotece <i>Aneta Podkowa</i> Kino na trawie <i>Mirosław Krzyszewski</i>	21 24 27
Z DZIEJÓW RADOMSKIEGO BIBLIOTEKARSTWA Zamknięte w jednej książce. Przyczynek do dziejów biblioteki Fabryki Obuwia „Bata” w Radomiu <i>Marta Wiktoria Trojanowska</i>	28

POEZJA	
Fortepian Fryderyka	35
<i>ks. Wojciech Wojtyła</i>	
BIBLIOTEKARZ POLECA	
Wypożyczalnia Główna	36
<i>Bogumiła Grabowska</i>	
Wypożyczalnia dla Dzieci	40
<i>Magdalena Kiełbasa</i>	
Czytelnia Regionalna	43
<i>Dorota Ważyńska</i>	
Z Czasopism Regionalnych	45
<i>Izabela Mróz</i>	
KRONIKA	47
<i>Ilona Michalska-Masiarz, Ewa Ukleja</i>	
ZAPROSILI NAS	61
<i>Anna Skubisz-Szymanowska</i>	

42 RADOMSKA WIOSNA LITERACKA

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Żaluskich
w Radomiu

1 kwietnia 2019 r. (poniedziałek)

Filia nr 6, ul. Kusocińskiego 13 – godz. 18.00

Hold poetom – Tribute to poets – otwarcie wystawy **Grupy 4/4**

2 kwietnia 2019 r. (wtorek)

Biblioteka Główna, ul. Piłsudskiego 12 – godz. 17.00

Cały Longin... – wernisaż wystawy malarstwa **Longina Pinkowskiego**

Filia nr 2, ul. Zientarskiego 1A – godz. 17.00

Niezwykłe królowe egipskie – spotkanie autorskie z **Ewą Kassalą**

3 kwietnia 2019 r. (środa)

Filia nr 6, ul. Kusocińskiego 13 – godz. 17.00

Cesaria Evora – spotkanie autorskie

z **Elżbietą Sieradzińską**

Biblioteka Główna, ul. Piłsudskiego 12 – godz. 18.00

„Arteria” 16/2018 – promocja jubileuszowego numeru rocznika Wydziału Sztuki UTH

4 kwietnia 2019 r. (czwartek)

Filia nr 16, ul. Barycka 2 – godz. 11.00

Głupi Funio – spotkanie autorskie z **Jerzym A. Wiaźło**

Biblioteka Główna, ul. Piłsudskiego 12 – godz. 17.00

„Weiser Dawidek” i inne utwory – spotkanie autorskie z **Pawłem Huella**

Biblioteka Główna, ul. Piłsudskiego 12 – godz. 18.30

Chłopak z Katynia – spotkanie autorskie z **Jerzym A. Wiaźło**

5 kwietnia 2019 r. (piątek)

Biblioteka Główna, ul. Piłsudskiego 12 – godz. 17.00

Herbert. Biografia – spotkanie autorskie z **Andrzejem Franaszkiem**

Filia nr 1, ul. Osiedłowa 9 – godz. 18.00

Wanda Rutkiewicz. Jeszcze tylko jeden szczyt – spotkanie autorskie

z **Elżbietą Sieradzińską**